

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vliv psa na zdraví dítěte

Influence of pet dog on child health

Lucie Opatrná

Vedoucí práce: PhDr. Miroslava Kovaříková, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Informační technologie se zaměřením na vzdělávání - Výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání (B IT-VZ)

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Vliv psa na zdraví dítěte vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 13. 4. 2016

Opatrná

ANOTACE

Tato práce se zabývá vlivem psa na všechny stránky zdraví dítěte. Dále výběrem vhodného rodinného psa a prevencí proti úrazům způsobeným psem a prevencí nemocí, které může zvíře přenášet.

Cílem práce je na základě dotazníku zjistit, zda pes má na zdraví dítěte pozitivní vliv a jaká je informovanost dětí v problematice komunikace se psem. Dále je vytvořen návrh na kroužek, který se týká právě kooperace dítěte a psa.

KLÍČOVÁ SLOVA

dítě, pes, fyzické zdraví, psychické zdraví, sociální zdraví, domácí mazlíček

ANNOTATION

This work describes influence of pet dog on child's overall health. Further there is discussed choice of a proper family dog, prevention against injuries caused by the dog and prevention of diseases the pet can transmit.

The goal of this work is to determine from a questionnaire, whether a dog has positive impact on child health and what is the awareness of children in the area of communication with a dog. Next, there is proposal of a hobby group, that aims on cooperation of a child and dog.

KEYWORDS

child, dog, physical health, mental health, social health, pet

Obsah

1	Úvod	4
2	Teoretická část	5
2.1	Vymezení pojmů	5
2.2	Vliv psa na zdraví	6
2.2.1	Fyzické zdraví	6
2.2.2	Psychické zdraví.....	8
2.2.3	Sociální zdraví.....	10
2.2.4	Alergie na psy	11
2.3	Vztah dětí a psů.....	12
2.4	Pořízení psa dítěti.....	13
2.4.1	Vhodný věk	14
2.4.2	Vhodný pes.....	15
2.4.3	Rozbor psů z jednotlivých FCI skupin	15
2.4.4	Časové možnosti rodiny	18
2.4.5	Velikost psa a pobyt	18
2.4.6	Štěně nebo dospělý pes	19
2.4.7	Pes nebo fena.....	20
2.4.8	Délka a typ srsti.....	20
2.4.9	Role pečovatele	21
2.4.10	Čistokrevný nebo kříženec	22
2.5	Rizika chovu psa	24
2.5.1	Prevence nemocí	24
2.5.2	Prevence napadení psem	25
3	Praktická část	28
3.1	Cíle výzkumné činnosti.....	28
3.2	Použitá metodologie.....	28
3.3	Charakteristika dotazníku	28
3.3.1	Dotazník	29
3.4	Popis cílové skupiny	35
3.5	Výsledky dotazníkového šetření	35
3.6	Vliv psa na fyzické zdraví dítěte.....	36
3.6.1	Otázky k vlivu psa na fyzické zdraví	36
3.6.2	Vyhodnocení otázek týkajících se vlivu psa na fyzické zdraví	37
3.7	Vliv psa na psychické zdraví dítěte.....	44
3.7.1	Otázky k vlivu psa na psychické zdraví:	44
3.7.2	Vyhodnocení otázek týkajících se vlivu psa na psychické zdraví	44
3.8	Obliba interakce dítěte se psem	48
3.8.1	Otázky k oblíbě interakce se psem	48
3.8.2	Vyhodnocení otázek týkajících se oblíby interakce se psem.....	48
3.9	Vliv psa na sociální zdraví dítěte	52
3.9.1	Otázky k vlivu psa na sociální zdraví:.....	52
3.9.2	Vyhodnocení otázek týkajících se vlivu psa na sociální zdraví	53
3.10	Základní pravidla bezpečné komunikace se psy	56
3.10.1	Otázky ohledně základních pravidel bezpečné komunikace se psy	56
3.10.2	Vyhodnocení otázek týkajících se bezpečné komunikace se psy	56
3.11	Diskuze	62
4	Závěr	63
4.1	Projekt: Já a můj pes	64
4.1.1	Popis kroužku.....	65
5	Seznam literatury	66

1 Úvod

Tato práce se zabývá vlivem psa na zdraví dítěte, z pohledu fyzického, psychického a sociálního zdraví, dále pak problematikou výběru vhodného psa a prevencí před napadením psem. Toto téma jsem zvolila, protože sama psy chovám a věnuji se jejich výcviku. Několik let působím jako trenér psího sportu agility a moje kurzy navštěvují nejen dospělí, ale i děti.

Vzhledem k tomu, že v dnešní době je pes součástí mnoha rodin, je na místě vyzdvihnout jeho pozitivní působení na dítě. Nejen, že má možnost získat pocit odpovědnosti, ale ze psa může mít i skvělého kamaráda, takzvaně do nepohody. Zároveň je poměrně zásadní zmínit prevenci proti úrazům způsobených psy.

Ne každý pes se do rodiny hodí. Jeho výběr je zodpovědná záležitost, která by měla být důkladně promyšlena. V práci zmiňuji v jakém věku je dítě na výchovu a péči o živého tvora plně připraveno. Také jaká psí plemena se k rodinnému životu hodí a v neposlední řadě problém zvaný alergie na zvířata.

V praktické části zkoumám, zda má pes opravdu pozitivní vliv na fyzické, psychické a sociální zdraví. Také zda se děti rády věnují interaktivnímu tvorovi a zda je pro jejich život důležitý. Zabývám se i tím, jestli děti ovládají základy komunikace se psem, aby se předcházelo zbytečným konfliktům.

Výstupem práce je návrh kroužku vhodný pro děti na druhém stupni ZŠ, který by bylo možné použít pro projekt Komunitních škol.

2 Teoretická část

2.1 Vymezení pojmů

Zdraví

Pojem zdraví je velice abstraktní záležitost a lze jej vysvětlovat různými způsoby. Za nejvíce známou definici je možné používat tu publikovanou Světovou zdravotnickou organizací (World Health Organization), která říká: „Zdraví je stav naprosté pohody člověka, a to jak fyzické, tak psychické a sociální. Není to pouze nepřítomnost nemoci a neduživosti.“ Tato definice byla vydána WHO v roce 1948, následně byla doplněna o dodatky: „Zdraví je schopnost vést sociální a ekonomicky produktivní život.“ WHO vymezuje zdraví jako ideální stav, neumožňuje však jeho objektivní měření.

Jedná se o mnohem komplexnější problém, jeho hodnocení je spíše subjektivní, a mají na něj vliv vnitřní i vnější faktory. Na zdraví je možné dívat se z několika pohledů. Prvním z nich je zdraví z čistě biologického pohledu, tedy zdraví fyzické. Dalším je zdraví sociální, tedy schopnost člověka o zapojení do společnosti a fungování v ní. Nejvíce subjektivní je zdraví psychické, tedy duševní normalita, funkčnost a pohoda.

Pes

Pes domácí (*Canis lupus f. familiaris*) je nejstarší domestikovaná šelma. Jeho šlechtění probíhalo umělým výběrem vhodných jedinců vlka obecného (*Canis lupus*), pes svým chováním připomíná spíše mládě vlka, než dospělého jedince. (Fogle, 2005)

Úloha psa v lidské společnosti je různorodá. Pes může být člověku pomocníkem při práci, střežit majetek, nebo může být příjemným společníkem. V dnešní době je, zejména v západní kultuře, nejčastější role psa právě společník.

Během domestikace bylo ze psa domácího vyšlechtěno velké množství plemen rozdílné velikosti, proporcí, délky i struktury srsti a povah. Každé plemeno má původní účel, pro který bylo vyšlechtěno.

2.2 Vliv psa na zdraví

Pozitivní účinek soužití člověka se zvířaty byl znám už od počátků časů, z toho důvodu lidé začali domestikovat různé živočišné druhy.

Pes má bez pochyby dobrý vliv na celkové zdraví člověka. Většina výzkumů se věnuje zejména psychickému zdraví, ale ani další jeho stránky nesmí být opomenuty. Při interakci člověka se psem jsou ovlivňovány různé fyziologické funkce a biochemické parametry, které mají příznivý vliv na fyziologické, psychologické a společenské stavy. Kvalita interakce však závisí na osobnosti jedince a jeho vztahu ke zvířeti. (Velemínský, 2007) Pes tedy může zlepšit kvalitu života člověka, jak po stránce čistě biologické, tak sociální a psychické.

2.2.1 Fyzické zdraví

Péče o psa vyžaduje vyvinutí fyzické aktivity, její míra závisí na zápalu člověka, ale i způsobu života a bydlení, velikosti a plemenu psa. Člověk, který pečuje o psa, je fyzicky jistě více vytížen, než když kdyby jej neměl.

Každá procházka se psem prospěje nejen jemu, ale i člověku, který jej jde venčit. Často se můžeme setkat s názorem, že lidé neradi chodí na pravidelné procházky do přírody, protože je bezcílné procházení zkrátka nebaví. Toto se majitelům psa stát nikdy nemůže, protože každá procházka má svůj cíl - unavit, zabavit a vyvenčit psa. Díky psovi, v ideálním případě, člověk stráví nějaký čas aktivním pohybem na čerstvém vzduchu každý den.

Pokud je pes chovaný v bytě, je pohybová aktivita prohloubena ještě tím, že se pes potřebuje v pravidelných intervalech venčit, tedy je nutné s ním jít ven, byť jen na pár minut. Ale opět i taková krátká procházka vede ke zdravému pohybu. Zejména tyto krátké venčící procházky může dostat za úkol dítě.

Dalším příspěvkem k fyzickému zdraví člověka může být i kynologický sport. Existuje mnoho sportů, které je možné společně se psem vykonávat. Ať už daný sport provozujeme rekreačně, či na závodní úrovni, bývá fyzicky, ale i psychicky náročný jak pro psa, tak pro člověka.

Sporty se psem

Základní výcvik, tedy základ, který by měl každý pes umět. Do důležitých cviků, které výrazně usnadňují život se psem, patří: přivolání, chůze na vodítku, chůze sporaďaně na volno, sed, leh, klidový povel a zákazový povel.

Pokud pes tyto základní věci ovládá, je soužití s ním výrazně jednodušší. Pokud je pes pořízen přímo dítěti, je vhodné, aby rodič dohlédl na výcvik této základní poslušnosti. Také pokud toto všechno pes umí, může se zúčastnit výcviku dalších sportů.

K neznámějším patří **Sportovní kynologie**, která spojuje 3 aktivity: poslušnost, obrany a stopy. Je to jeden z nejstarších psích sportů, provozovaný téměř na každém cvičišti.

V dnešní době je velice populární **Agility**, tedy sport spočívající v překonávání překážek psem, podle ukazování psovoda. Oba členové týmu musí běžet v poměrně velké rychlosti a zároveň se soustředit na překonání správné trasy. Díky talentovým soutěžím je v povědomí široké veřejnosti i **Dogdancing**, neboli tanec se psem. Pes se svým pánem provádí sestavu triků na hudbu. Většina majitelů psů dogdancing cvičí rekreačně, když svého psa učí různorodé triky.

Z méně známých sportů bych zmínila **Obedience**, které se s oblibou říká „Vysoká škola poslušnosti“. Cviky jsou zde promyšlené a dotažené k dokonalosti. Pes poslušnost cvičí bez vodítka a na různé vzdálenosti. Dále **Flyball**, což je týmový sport, kdy proti sobě soutěží dvě čtyřčlenná družstva. Pes musí přeběhnout sám 4 překážky, vzít míček a běžet zpět k psovodovi. Dále **Frisbee**, sport spočívající v chytání speciálního talíře, má dvě varianty. První jsou takzvané distancové běhy, kdy pes co nejrychleji musí běžet pro hozený disk, chytit ho a vrátit se k psovodovi. Druhou variantou je freestyle, který se podobá tanci se psem, jen jsou do sestavy přidány disky.

Toto je jen krátký přehled oblíbených a často realizovaných sportů. Dále existuje velké množství sportů, která se hodí jen pro typická plemena, jako jsou například Canicross, Bikejöring, Skijöring, Bull sporty, Coursing, Mushing a další.

2.2.2 Psychické zdraví

Podle průzkumů jsou psi velice pozitivním faktorem na psychiku člověka. Bylo zjištěno, že lidé vlastníci psy, jsou klidnější, vyrovnanější a subjektivně se cítí šťastnějšími. Psi také mohou snižovat pocit úzkosti, poskytovat příjemné rozptýlení a uklidňující kontakt. Čímž napomáhají v překonávání problémů. (Odendaal, 2007)

Pomáhají lidem vyrovnat se se samotou, protože má člověk o koho pečovat a je pro někoho důležitým. Pes dokáže dát bezmeznou lásku, nezajímá ho vzhled ani bohatství, jen to jak se k němu člověk chová. Pokud člověk ke zvířeti projeví náklonnost, s radostí ji oplácí. Dále, díky zvířeti, člověk získá pocit odpovědnosti, který je pro psychiku člověka velkým přínosem.

Pes je velice empatické zvíře, dokáže se vcítit do člověka a být mu žádoucí oporou. Důkazem empatie je, když pes dokáže rozeznat například blížící se epileptický záchvat, výzkumy dokonce ukazují, že pes dokáže rozpoznat počínající rakovinné bujení. (Šárochová, 2009) Pes má také vliv na opačný případ empatie, tedy člověka k němu. Majitelé psů bývají více empatictí jak ke zvířatům, tak k lidem.

Canisterapie

Pro blahodárny vliv na psychiku člověka se psi používají v zooterapii, konkrétně se léčebným účinkem psa zabývá canisterapie. Tato terapie využívá pozitivního působení psa na zdraví člověka. Uplatňuje se jako pomocná psychoterapeutická metoda při řešení různých situací v případě, kde jiné metody nejsou účinné. Není sice potvrzeno, že by pes přímo pomáhal předcházet případným psychickým problémům, ale může pomoci s jejich řešením. (Galajdová, 2011)

Dělení canisterapie

AAA (Animal Assisted Activities)

Jedná se o zvířaty asistované aktivity, během nichž dochází k přirozeného kontaktu člověka a psa. Tato terapie není řízená.

AAT (Animal Assisted Therapy)

Jedná se o řízenou terapii za pomoci psa, cíleným kontaktem, kdy typ a průběh aktivit určuje odborník.

AAE (Animal Assisted Education)

Jedná se o vzdělávání za pomoci psů, tedy pedagogové využívají pozitivního vlivu psů na žáky se specifickými potřebami, nebo je součástí zážitkové výuky, kterou vedou většinou dobrovolníci.

Nicméně ne každý člověk má vztah ke psům pozitivní. Někteří lidé je jen nemají rádi a jiní dokonce trpí chorobným strachem ze psů – kynofobií. Kynofobie se projevuje v různé míře a podobách. Jde o úzkostnou poruchu projevující se neodůvodněným strachem ze psů. V důsledku toho se člověk vyhýbá jakémukoli kontaktu se psy. Pokud ke kontaktu dojde, může vyústit až v panický záchvat. Počátek kynofobie můžeme nalézt, podobně jako u jiných fobií, v dětství. Příčinou může být vrozená úzkostnost nebo traumatický zážitek. (Praško, Prašková, 2008)

2.2.3 Sociální zdraví

Není pochyb o tom, že pes je pozitivním elementem i co se týče sociálního zdraví. Tím, že člověk chodí se psem ven, potkává se se svými kolegy „pejskaři“. Zvláštním pravidlem této sociální skupiny bývá, že se navzájem zdraví, ačkoliv se osobně neznají. Komunikace mezi pejskaři však ve většině případů nezůstává jen na úrovni pouhého pozdravu. Pokud se dva lidé, venčící své psy, osobně neznají, určují míru vzájemného kontaktu jejich zvířecí mazlíčci. Jestliže jsou si psi sympatičtí a začnou si spolu hrát, lidé se zastaví a povídají si spolu. Dalším důvodem ke komunikaci bývá, potkají-li se lidé s podobným či stejným plemenem psa. Bez ohledu na fakt, že se nikdy před tím neviděli, si často sdělují velice osobní informace. Konverzace se zpočátku zaměřuje na hrající si psy, jejich charakteristiky, ale postupně může směřovat někam úplně jinam. (Lorenz, 2013)

V dnešní internetové době jsou velice populární různá diskuzní fóra a skupiny, kde se majitelé a chovatelé psů sdružují, sdílí fotografie svých mazlíčků a případně si vyměňují vzájemné rady s výcvikem, krmivem a podobně, a dochází k navazování virtuálních přátelství. Také si zde domlouvají různé psí srazy, tedy nakonec dochází i k osobnímu kontaktu.

V případě návštěvy kynologického cvičiště, případně výstav nebo jiných kynologických akcí, dochází k přímému kontaktu lidí se stejným zájmem, díky tomu mají naprosto ideální téma k hovorům.

Je tedy zřejmé, že díky psovi je možné navázat sociální kontakty v podstatě kdykoliv a kdekoliv. Zajímavé je, že v sociální skupině zapálených pejskařů vůbec nezáleží na věku, stačí, že konkrétní lidi spojuje společný zájem. Tedy není výjimkou, že skrze psa naváží přátelství generačně rozdílní lidé.

Trendem moderní doby, zejména ve městech, je pořídit si psa místo dítěte. Můžeme pozorovat dvojice mladých lidí, kteří se prochází v parku a kolem nich ladně pobíhá jejich pes. Místo, aby tlačili kočárek, házejí psovi klacek a užívají si svobody. Někdy svého čtyřnožce dokonce titulují děťátko nebo miminko, a když mluví o sobě, používají označení maminka a tatínek. Na dítě se ještě necítí, pes je pro ně pohodlné řešení a tak trochu zkouška. (Boučková, 2007) Lidé se nechtějí vázat a psa považují za ideální řešení, ovšem pes není dítě a tedy není vhodné se na něj takto upínat.

2.2.4 Alergie na psy

Je však nutné zmínit, že vliv psa na zdraví člověka nemusí být vždy zcela pozitivní. Častým problémem soužití dítěte a psa jsou právě alergie. Alergie je neobvyklá nebo nepatřičná reakce imunitního systému organismu na látky, s kterými člověk běžně přichází do kontaktu. Dřívější teorie říkali, že alergii na zvířata způsobuje jejich srst. Nyní je zřejmé, že srst slouží pouze jako shromaždiště alergenů, které pocházejí ze slin, moči, výměšků mazových žláz a odumřelých buněk kůže. (Petrů, 2012) Expozice zvířecím alergenům nemusí být zprostředkována pouze přímým kontaktem se zvířaty. Díky svým aerodynamickým vlastnostem, jsou tyto alergeny přenášeny vzduchem a snadno dochází k jejich vdechování.

Významným zdrojem psích alergenů jsou sliny a kožní odpad, méně jich je obsaženo v moči a srsti. Hlavním alergenem psa domácího je Can f 1. (Špičák, Panzner, 2004) Každý pes může vyvolat alergickou reakci, nezávisle na tom, zda má, či nemá srst, případně jaký typ. V dnešní době je módní nazývat některá plemena hypoalergenními a to konkrétně plemena bezsrstá, či nelínající. Nicméně studie takzvanou hypoalergitu některých plemen nepotvrdila. (Nicholas, Wegienka, Havstad, Zoratti, Ownby, Johnson, 2011)

Bylo provedeno několik studií vlivu psa v těhotenství a raném věku dítěte na pozdější výskyt alergií. Tyto studie poukazují na to, že u dětí přicházejícím do kontaktu se psem vykazují menší výskyt astmatu, či atopického ekzému. Nicméně jim oponují studie, které tvrdí, že pokud dítě přichází do kontaktu se zvířetem, riziko vzniku alergií se zvyšuje. Jiné studie vůbec nepotvrzují souvislost mezi kontaktem se psy v raném dětství a výskytem alergií. (Dvořáková, 2015) Tedy v současné době nelze tvrdit, že přítomnost psa v tomto období má pozitivní, či negativní vliv na výskyt alergií.

2.3 Vztah dětí a psů

Děti a psi mají mnohé společné. Žijí teď a tady; myslí si, že se kolem nich točí celý svět, vynalézají účinné strategie, jak si prosadit to co chtějí a potřebují jasný řád a pravidla. (Cutka, 2011) Jejich soužití bývá však velice přínosné pro ně samotné, i pro rodiče. Jen je potřeba stanovit jasná pravidla, co může a nesmí jak pes, tak dítě.

Zvířata se u dětí, už od útlého věku, těší velké oblibě, mají rády věci s jejich motivem, rády je kreslí a velmi populární jsou plyšové hračky, které téměř vždy vypadají jako zvíře. Pes je pro děti zajímavá záležitost, protože nejen, že je příjemný na hlazení a existuje v mnoha různorodých variantách, ale láká je i možnost rozmanité interakce s ním.

Příchylnost „ke všemu živému“ projevuje většina dětí velmi brzo. Malé děti však psa považují spíše za pohybující se plyšovou hračku. Proto je důležitý dohled rodičů nad tím, jak se dítě se psem k sobě chovají. Už malému dítěti je třeba vysvětlit základní věci, jako například, že psa nesmí tahat za žádné části těla. Postupem času se vztah mění a dítě v zvířeti začíná vidět kamaráda, se kterým si může hrát, svěřovat se mu a mazlit se s ním.

Zlom ve vztahu dítěte ke psovi nastává asi v devíti letech, kdy jeho přítomnost pomáhá dítěti přijmout odpovědnost a rozvíjet rodičovské postoje. V době adolescence se stává pes významným vychovatelem, neboť na sebe nechává výchovně působit. (Straková, Hlučín, 2000)

Ve vztahu ke psovi se dítě učí, že existuje také odlišný živý tvor, a rozvíjí svoje sociální dovednosti, toleranci, trpělivost, odpovědnost a poskytování péče někomu dalšímu. Děti vnímají, že pes je na člověku závislý a že je nutné se o něj postarat. Mohou mít jednodušší i náročnější úkoly spojené s péčí o zvíře, což nejen že rozvíjí smysl pro povinnost, ale i posiluje vztah se psem. (Ohl, 2007)

Není možné opomenout také vliv na rozvoj pohybových schopností dítěte. (Straková, Hlučín, 2000) Pes pomáhá v rozvoji jemné i hrubé motoriky, ale také dítě věnující se psovi musí vyvíjet zvýšenou pohybovou aktivitu.

Pro mnoho dětí je pes určitým důvěrníkem, někým, kdo je tu vždy pro ně, přijímá je bez předsudků, takové jaké jsou. A když pes vyhledává blízkost dítěte a chce se s ním mazlit, mívá dítě často pocit, že je na celém světě chápe alespoň jeden živý tvor. Pes často bývá

první „osobou“ na kterou se dítě obrátí, má-li nějaký problém. (Ohl, 2007) Domácí mazlíčci jsou často uváděni jako předpoklad důležité sociální a emoční opory dítěte. Pokud jsou děti dotázány, komu se jdou svěřit se svými problémy, pravidelně jmenují zvířata. Také často tvrdí, že se svými zvířaty rozmlouvají a sdělují jim své tajnosti. (Matějček, 2007)

2.4 Pořízení psa dítěti

Rozhodnutí jestli dítěti pořídit, či nepořídit živého tvora rozhodně není jednoduché. Pes se dožívá 10 - 15 let, jeho pořízením se člověk zavazuje k tomu, aby o něj řádně pečoval. Což obnáší nejen krmení, ale i dostatek pohybu, základní výcvik, péči o zdraví a vzhled zvířete a s tím vším spojené nemalé finanční náklady.

Je nezbytné si shrnout všechny plusy a mínusy života se psem, a podle toho se rozhodnout. Mělo by se jednat o velmi uvážená rozhodnutí, jinak nastane situace, že bude nešťastný jak pes, tak celá rodina. Pes si tvoří pevné citové vazby na své lidi, proto trpí tím, když je opomíjen, zanedbáván nebo dokonce dán pryč.

Život se psem je plný kompromisů. Psovi je nutné věnovat každý den určitý čas, který se rozprostře do aktivit jako je venčení, krmení, péče o srst a podobně. Je nutné myslet i na situace, kdy potřebujete jít na místa, kam pes nemůže, případně jet na dovolenou bez něj. Ale odměnou za péči je nekonečná zvířecí láska.

U dětí bývá problém, že jejich touha po psovi je chvilková a po pár měsících je péče o něj přestává bavit. Proto je poměrně vhodnou a ověřenou metodou, pořídit nějaké zvíře takzvaně na zkoušku. Častou volbou jsou křečci, morčata nebo zakrslí králíci, kteří nevyžadují tolik péče ani financí jako pes a zároveň se nedožívají tak vysokého věku, také si netvoří příliš velké citové vazby na člověka, takže případně netrpí tím, když se je rozhodne rodina darovat. Pokud dítě prokáže, že se dlouhodobě a pečlivě dokáže o zvíře postarat, neměl by být problém ani s péčí o psa.

V závislosti na věku dítěte, časových možnostech rodiny, prostorech a zkušenostech je nutné pečlivě vybírat plemeno i pohlaví psa. Protože ne každý pes se hodí pro každého.

2.4.1 Vhodný věk

Vhodný věk pro pořízení psa nelze přesně určit, velice záleží na angažovanosti rodičů. Zodpovědný a samostatný přístup u dítěte ke zvířeti se rozvíjí individuálně, ale většinou ne dříve než kolem 8 - 10 let. (Bočková, 2008) Od tohoto věku by dítě mělo být schopné za drobné pomoci rodičů, většinu úkonů spojených s péčí o psa obstarat samo. Nicméně není ještě zcela zralé na přijetí plné zodpovědnosti za živého tvora, proto je potřeba dohled dospělé osoby.

Zhruba od 14 let je mladý člověk schopen se o psa dokonale postarat. Je dostatečně vyzrálý, zodpovědný a je si vědom svého postavení. (Galajdová, 2011) V tomto věku již může přijmout plnou zodpovědnost za zvíře ve všech ohledech, dokáže jej zcela samostatně vychovat a obstarat veškeré jeho potřeby, také lépe rozumí věcem souvisejícím s vlastnictvím a chovem psů. Pokud je dítě dostatečně zodpovědné, není potřeba již téměř žádná angažovanost rodičů, až na případnou finanční. Však ani toto není pravidlem a někteří mladiství přijímají i finanční zodpovědnost za zvíře.

Pes je však vhodným společníkem i pro mladší děti. Dítě předškolního věku vnímá psa jako kamaráda a trpělivého posluchače. Tyto děti jsou schopny převzít na sebe část zodpovědnosti a mohou dostat nějaké úkoly spojené s péčí o psa. (Galajdová, 2011) Dítě však není schopno se v tomto věku o psa soustavně, samostatně a zodpovědně postarat a je nutná poměrně velká nápomoc rodičů, hlavní zodpovědnost též stojí na nich.

Pro malé batole do tří let je pouze zajímavým pohybuujícím se objektem, ale už tehdy se dítě učí k psovi chovat, nebát se ho a důvěřovat mu. (Galajdová, 2011) Velice důležitý je zde přístup rodičů, kteří oběma usměrňují hranice chování. Dítě se na zvířeti dobře učí vnímání potřeb druhých. Plnou zodpovědnost za psa mají v tomto případě rodiče, kteří by také měli na kontakt dítěte a psa dohlížet.

Je tedy možné říct, že od 14 let věku dítěte není potřeba téměř žádná angažovanost rodičů a dítě se o psa postará úplně samo. I dítě starší 10 let může již většinu úkolů zvládat samo, pouze s drobných dohledem. Při pořízení psa mladšímu dítěti je nezbytné, aby hlavní roli v péči i výcviku hrály rodiče.

2.4.2 Vhodný pes

Existuje celá škála plemen, avšak není každý pes vhodný pro každého. Vybíráme-li psa k dětem, nebo přímo pro dítě platí toto dvojnásob. Pokud se rodina rozhodne psa pořídit, je nezbytné položit si několik základních otázek:

- Kolik času můžeme dohromady psovi věnovat?
- Jak má být pes velký?
- Štěně nebo dospělý pes?
- Pes nebo fena?
- Jak má mít dlouhou srst a jaký typ?
- Bude žít uvnitř nebo venku?
- Bude se psovi věnovat hlavně dítě, nebo i dospělí?
- Čistokrevný, nebo kříženec?

Při výběru vhodného plemene velice důležité vědět, k čemu byl pes původně vyšlechtěn a neřídit se pouze krásou, či módními trendy. K dětem je třeba volit psa, který pro ně nebude nebezpečný a zároveň psa i dítě vést k základním pravidlům společné komunikace. Neméně podstatná je také výchova zvířete a to nezávisle na jeho velikosti, či dispozicích.

2.4.3 Rozbor psů z jednotlivých FCI skupin

FCI I. - Ovčáci a honáčí psi

Jedná se o psy od pradávna vedené k práci s dobyt看kem, případně fungující jako doprovod pastevce. Tito psi potřebují fyzické i mentální zaměstnání, výchova těchto plemen nebývá příliš obtížná a jejich srst je, ve většině případů, nenáročná na péči.

Z této skupiny jsou, z těch známějších, k dětem vhodné kólie (dlouhosrstá nebo krátkosrstá), případně jejich menší varianta - šeltie. V případě dostatečného množství času i, v dnešní době velmi módní, border kólie.

FCI II. - Pinčové a knírači, molossoidní

Původ psů v této skupině se různí. Někteří byli šlechtěni přímo k boji, jiní k ochraně majetku či stád. Mohou být výbornými společníky svého pána, ale je opravdu nutné brát velký zřetel na jejich původní zaměření. Náročnost na péči o srst není nikterak velká, ale výchovu nelze zobecnit, protože povahy zvířat z této skupiny jsou velmi odlišné.

Ze známějších plemen je do rodiny vhodný například bernský salašnický pes, či Knírači, kteří existují v různých velikostech a je u nich náročnější péče o srst (trimování).

FCI III. - Teriéři

Teriéři byli šlechtěni k lovu, někteří dokonce ke psím zápasům. Jedná se o velmi tvrdohlavá zvířata, která potřebují pevné vedení a i dostatečné fyzické zaměstnání, na péči o srst jsou ve většině případů nenároční.

Mohou být vhodnými psi k dětem, ale může se stát, že dítě pro ně nebude dostatečnou autoritou a neuvidí důvod proč jej poslouchat. U teriérů je vše hlavně o výchově, ale i o nastavení hranic. Ze známých plemen je možné jako rodinného psa doporučit jack russell teriéra, jorkširského teriéra nebo west highland white teriéra.

FCI IV. - Jezevčíci

Jedná se o nejmenší skupinu psů, která obsahuje jen jedno jediné plemeno v různých variantách. Jezevčíci byli vyšlechtěni k norování, jsou velmi tvrdohlaví, ale při správném vedení mohou být vhodnými společníky i k dětem.

FCI V. - Špicové a primitivní typy

Tato plemena byla šlechtěna převážně k tahu či hlídání. Jejich výchova není zcela jednoduchá, potřebují dostatek pohybu, ale jejich srst je na péči nenáročná.

Z této skupiny je k dětem nejvhodnější německý špic v různých velikostech, není též příliš náročný na výchovu jako většina ostatních plemen z FCI V..

FCI VI. - Honiči, barváři a příbuzná plemena

Jedná se o skupinu plemen určených k lovu a stopování zvěře. U těchto plemen se vyskytuje silný lovecký pud, což může být zejména pro nezkušené chovatele velký problém. Tito psi vyžadují velké množství pohybu a pečlivou výchovu, jinak se z nich mohou stát vášniví útěkáři.

Z této skupiny nelze žádné plemeno přímo doporučit jako bezproblémového, rodinného psa.

FCI VII. - Ohaři

Tato skupina, stejně jako předchozí, popisuje psy určené k lovu, tím pádem se silným loveckým pudem, který může být při výchově opravdu problematický. Ohaři jsou psi živí, akční a temperamentní, potřebují mnoho pohybu a zaměstnání, někdy mohou být příliš prudcí, což není zejména u malých dětí žádoucí.

Obdobně jako u skupiny předešlé, nelze žádné plemeno jednoznačně doporučit. Nicméně při správné výchově mohou téměř všechna plnit funkci rodinného psa.

FCI VIII. - Retrívři, slídiči a vodní psi

Do této skupiny patří takzvaní vodní psi, kteří se původně specializovali na lov z vody, nicméně lovecký pud je u nich čím dál tím více potlačován a stávají se z nich psi společenšší. Pro jejich klidnou, vyrovnanou povahu a nenáročnou péči jsou vhodní jako rodinní či dokonce asistenční psi.

Z této skupiny lze doporučit k dětem úplně všechny zástupce. Známy je například kokršpaněl nebo labradorský a zlatý retrívr.

FCI IX. - Společenská plemena a toy

Jedná se o plemena šlechtěná speciálně k tomu, aby dělala společnost lidem. Jsou malého vzrůstu, nevyžadují příliš aktivity, ale případně se přizpůsobí a žijí se svým majitelem život, jaký chce on. Většina těchto psů je však náročnější na péči o srst.

V této skupině se nachází obecně nejvhodnější pes k dětem a to pudl, v různých velikostech. Ale i ostatní společenská plemena se hodí k rodinnému životu.

FCI X. - Chrti

Chrti byli šlechtěni zejména pro rychlost, čemuž odpovídá i jejich tělesná stavba, a lov očima. Při běhu dosahují velkých rychlostí, proto nezbytně potřebují dostatek volného pohybu.

U této skupiny není možné žádné plemeno příliš doporučit jako rodinného psa.

2.4.4 Časové možnosti rodiny

Každý pes nějaký čas zabere, už jen kvůli základní péči. Nicméně celkové množství času se různí v závislosti na plemeni, ale i povaze psa. Jsou plemena, která vyžadují strávit pohybem i několik hodin denně, jinak mohou ničit vybavení bytu. Naopak jiná plemena po pohybu nijak zvlášť netouží a rádi si užívají odpočinek na gauči.

Časově nenáročná jsou obecně plemena ze skupiny FCI IX. - Společenská plemena a toy, kdy je sice nutné věnovat zvýšenou péči srsti, ale co se týče pohybu, nevyžadují jej příliš mnoho. Naopak velké množství pohybu i psychického zaměstnání potřebují ovčáctí a lovečtí psi.

2.4.5 Velikost psa a pobyt

Velikost psa souvisí i s dalšími otázkami a jedná se o důležitý faktor při výběru plemene. Je potřeba promyslet jestli pes bude žít uvnitř nebo venku, protože malá plemena mohou mít s celoročním pobytem venku velký problém. Naopak některá velká plemena se nehodí pro život v bytě, už jen z toho důvodu, že jim zde může být příliš teplo.

Dále je potřeba myslet i na to, že tím větší pes, tím větší sílu dokáže vyvinout. A je velký rozdíl, když táhne na vodítku čivava nebo bernardýn, což souvisí i s otázkou, kdo se psovi bude nejvíce věnovat. Pokud má být hlavním pánem dítě, je nutné volit velikost plemene s ohledem na jeho věk, aby psa bezpečně zvládlo.

2.4.6 Štěně nebo dospělý pes

Jako rodinného psa, či psa pro dítě, je jednoznačně lepší volit štěně, protože si lépe zvyká na nové věci, tedy naučit se žít s dítětem pro ně není zpravidla problém. Případně je zde více prostoru psa formovat. Dospělý pes nemusí mít vždy dobrou zkušenost s dětmi, může mít větší problém je respektovat a není případně tak tvárný, jako štěně.

Pokud byl pes v rodině první a až poté přijde dítě, je nutné na tuto skutečnost psa připravovat a následně pomalu zvykat. Pes těhotenství ženy zpravidla vycítí dřív, než o tom ví ona sama a to kvůli razantnímu zvýšení hormonu BETA-HCG v krvi, díky němuž žena jinak voní. (Falke, 2011) Může se též díky změnám nálad chovat jinak a tím pádem ve psovi vyvolávat nejistotu.

Už před příchodem dítěte je dobré vymezit psovi případné nové mantinely, ale zároveň nijak zásadně neměnit své chování vůči němu. Při příchodu dítěte většina psů potřebuje čas se s novou situací vyrovnat. Není žádoucí ani příliš akční prvotní kontakt novorozence a psa, ani stranění či dokonce žárlivost. Pes by měl dokázat dítě respektovat, ale zároveň by sám neměl mít pocit, že je nově zanedbáván.

Úplně ideální je před příchodem dítěte trénovat s cizím miminkem, pokud žádné takové není k dispozici, může dobře posloužit i panenka, o kterou se žena stará jako o dítě. (Cutka, 2011) Toto chování psa jistě zaujme a začne se o situaci zajímat, a nastává vhodná chvíle psa za správné chování odměňovat.

Stejně tak po příchodu vlastního dítěte, pokud se psovi označí žádoucí chování odměnou, tedy přirozený a mírný zájem o dítě, je to ta správná cesta v budování jejich vzájemného vztahu.

Tím jak dítě roste a začíná být mobilnější, mohou nastat konflikty. Dítě nerozumí takzvaným bezpečným zónám psa, proto je nutné zároveň dítě hlídat aby psovi nijak neubližovalo a příliš nezasahovalo do prostoru. Zároveň psa učit zvýšené toleranci. Není vhodné nechávat malé dítě a psa o samotě bez dozoru, pokud je to nezbytně nutné, měli by být odděleni alespoň jakousi ohrádkou, aby nemohli přímo k sobě. (Falke, 2011)

Postupem času dítě lépe začíná přítomnost psa chápat a respektuje jej, stejně tak pes. V ideálním případě se z nich stávají dobří a důvěrní kamarádi.

2.4.7 Pes nebo fena

Nikdy nelze přesně říct, jaké pohlaví je vhodnější. Hodně záleží na plemeni, na zkušenostech a také na vlastním pocitu.

Feny dvakrát ročně hárají, což přináší jistá omezení v podobě zvýšené ostražitosti před nechtěnými štěňaty. Psi zase mají tendenci být fascinováni pachy z háravých fen a také jsou obecně známí značkováním.

Jsou zde jisté exteriérové odlišnosti. Psi jsou většího a mohutnějšího vzrůstu. Feny naopak menší.

Povaha závisí spíše na jedinci a plemeni, z pohledu pohlaví ji nelze přímo zobecnit. Pravidlem je, že feny bývají klidnější, ale náladové, při výcviku je třeba citlivější zacházení. U psů naopak nedochází k tak častým výkyvům nálad, tedy jsou při výcviku spolehlivější, ale někdy je zapotřebí pevná a hlavně důsledná výchova.

2.4.8 Délka a typ srsti

Délka a typ srsti mají vliv na náročnost péče o psa a zároveň i na náročnost úklidu v případě, že pes žije ve vnitřních prostorách. Podle délky srsti lze psy dělit na: dlouhosrsté, krátkosrsté, se střední délkou srsti a bezsrsté.

Podle typu se dělí na srst s podsadou, bez podsady, hladkou, hrubou, hedvábnou, kudrnatou a zvláštní druhy srsti. (Fogle, 2005)

Každá varianta má své výhody i nevýhody. Liší se v náročnosti na údržbu zvířete, množstvím ochrany před nepříznivými rozmarnými počasí, ale i náročností na úklid v případě chovu psa v bytě.

Nejnáročnější na údržbu je srst hedvábná a kudrnatá, která se vyskytuje zejména u společenských plemen. Je třeba ji stříhat a pravidelně česat. Tento typ nemá dobré ochranné vlastnosti, ale výhodou, zejména kudrnaté srsti je, že odumřelé chlupy se zachycují v srsti, línání je proto neznatelné.

Ostatní typy srsti nejsou příliš náročné na údržbu. U hrubé srsti je zapotřebí trimování (vytrhávání odumřelé srsti), u dlouhé vyčesávání, jinak dochází k zacuchávání a plstnatění. U většiny pracovních plemen má srst ochrannou funkci před nepříznivými podmínkami, jako

je déšť, slunce, vítr, horko, mráz a podobně. Krátkosrstá i dlouhosrstá plemena línají, krátká srst má tendenci zapíchávat se do čalounění.

Zvláštním typem jsou bezsrstá plemena, u kterých je považováno za velkou výhodu, že nelínají, nicméně absence srsti má za následek velkou náchylnost na prochladnutí, přehřátí i spálení od slunce.

2.4.9 Role pečovatele

Kdo se ujme hlavní role v péči a výcviku psa, je velmi důležitý aspekt výběru vhodného plemene. Pokud pes bude rodinný, tedy budou se o něj starat a hlavní slovo ve výcviku mít rodiče, nejsou potřeba žádná zásadní omezení ve výběru. Spíše záleží na zkušenostech a touhách rodičů, ale i na tom zda se pes hodí k životu ve společné domácnosti s dítětem.

Pokud pes má patřit přímo dítěti, tedy i samo dítě, případně pod dohledem rodičů, bude o psa pečovat, je nutné plemeno vybírat tak, aby to bylo fyzicky, ale i mentálně možné. V první řadě záleží na věku dítěte, ale i jeho případném zájmu o aktivitu se psem. K dětem do 14 let se hodí spíše menší plemena, už jen protože jsou schopni je fyzicky zvládnout. U starších dětí už velikost psa nehraje až tak zásadní roli. Vhodná jsou plemena snadno vycvičitelná, která nepotřebují příliš pevnou ruku a tedy i dítě je schopné psa cvičit.

V obou případech je vhodné vybírat plemena s klidnou, vyrovnanou povahou, která nejsou příliš dráždivá, nepodléhají nervozitě a nevadí jim hluk. (Cutka, 2011) Stejně tak by pes měl mít předpoklad k toleranci a to zejména, pokud je v domácnosti malé dítě.

2.4.10 Čistokrevný nebo kříženec

Čistokrevní psi se vyznačují tím, že mají průkaz původu. Tedy potvrzení rodokmenu, kdy jsou přesně známi jejich předci. Chovatelé psů s průkazem původu mají povinnost, v závislosti na plemeni, se psem podstoupit zdravotní testy, případně výstavy či zkoušky z výkonu typického pro dané plemeno. Aby byl pes, či fena vpuštěn do chovu musí se zúčastnit bonitace. Na této akci je kontrolován vzhled psa, který by měl odpovídat standardu. Dále je hodnocena povaha zvířete a kontrolováno, zda má pes splněné podmínky k chovnosti určené klubem.

Průkaz původu je tedy zárukou, že ze štěněte vyroste pes daného plemene, jeho rodiče odpovídají standardu jak vzhledem, tak povahou a případně nebude trpět genetickými nemocemi, které jsou u daného plemene kontrolovány. Častým omylem je domněnka, že pes s průkazem původu nemůže nijak onemocnět; může, ale většina chovatelů je natolik zodpovědných, že vybírá spojení taková, aby riziko vrozených vad (jako například onemocnění pohybového aparátu, jako je dysplazie kyčelního či loketního kloubu, luxace petely a další, nebo vrozené oční vady) byly co nejvíce eliminovány.

Chovatelé těchto psů často nabízejí chovatelský servis v podobě rad a případně pomoci s výcvikem nebo hlídáním během dovolené. V ideálním případě se o své odchovy zajímají celý jejich život. Chovatelé také věnují štěňatům kvalitní péči a nezbytnou socializaci v raném věku.

Pokud uvažuje nad koupí psa k dětem, je úplně ideální, když je štěně ve společnosti dětí v podstatě od narození. O takovéto socializační návštěvy se někteří chovatelé snaží a úplnou trefou do černého je, když chovatel sám doma dítě má.

Pes, který nemá průkaz původu je automaticky kříženec. Může se jednat o křížence dvou stejných plemen, kdy se tato situace laicky nazývá pes bez průkazu původu. U těchto rádoby čistokrevných psů není a nemůže být nikdy záruka, že ze štěněte vyroste požadované plemeno, také je případně větší riziko vrozených nemocí, protože velká většina rodičů těchto odchovů nemá povinná vyšetření.

Velkým problémem dnešní doby jsou množírny, jednoduše řečeno továrny na štěňata, kde jsou psi množeni a chováni v naprosto nevhodných podmínkách, neprobíhá důležitá raná socializace a štěňata často nejsou ani řádně očkována.

Častým případem je, že lidé po své feně vyrobí štěňata určitého plemene, ale bez průkazu původu s různými argumenty. Obvyklým argumentem je, že přeci každá fena by měla mít alespoň jednu štěňátka, aby se předešlo nádorovým onemocněním. Jedná se ovšem pouze o mýtus, protože těmto onemocněním se předejde pouze kastrací. (Franková, 2015)

Kříženci rozdílných plemen většinou nevznikají záměrně, ale spíše z důvodu neuhlídání hárající feny. S těmito psy se často setkáváme v útulcích.

Nejvhodnější volbou k dětem je pes s průkazem původu, protože přesně víme, co ze psa vyroste a můžeme i odtužit povahu, která je pro dané plemeno typická. Koupí křížence není zaručené téměř nic. Vzít si psa z útulku je dobrý skutek, ale je nutné zvážit, zda je to opravdu dobrá volba k dětem. Případně pokud se člověk rozhodne pro psa z útulku, je vhodné volit štěně, u kterého je malé riziko špatných zkušeností s dětmi.

2.5 Rizika chovu psa

2.5.1 Prevence nemocí

Při chovu psa je nezbytné dodržovat základní hygienická pravidla, psa pravidelně odčervovat a očkovat. Obzvláště důležité je to v případě, že jsou v domácnosti děti.

Ektoparazité

Jedná se o vnější parazity, kteří žijí na kůži a srsti psa. Ze zvířete se pak mohou přestěhovat do interiéru, nebo dokonce na lidi. Nejznámější jsou blechy a klíšťata, ale s chovem se pojí i nebezpečí vši, všenek, roztočů, svrabu a tak dále. Důležitá je zde zejména prevence ve formě antiparazitických obojků, spot-onů, postřiků nebo tabletek.

V příbalových letáčcích můžeme najít upozornění, že pokud jsou na psovi tato antiparazitika použita neměly by se jej zejména děti dotýkat. V praxi však platí, že u postřiků a spot-onů by pes neměl být dětmi hlazen bezprostředně po aplikaci a obojku by se dítě nemělo dotýkat, ale se psem v kontaktu být může. Pokud antiparazitický přípravek u dítěte, nebo psa vyvolává alergickou reakci, musí být použit jiný.

Endoparazité

Jedná se o vnitřní parazity žijící zejména v trávicím traktu zvířete, kde se vyvíjejí a jsou vylučováni výkaly. Patří sem tasemnice, škrkavky, měchovci, giardie nebo kokcidie. Někteří endoparazité mohou být pro dítě velice nebezpeční, proto při chovu psa v domácnosti s dítětem je nutné dbát na preventivní odčervení, každých 6 měsíců u dospělých jedinců a u štěňat častěji.

Zoonózy

Infekční onemocnění přenosné ze zvířete na člověka. Těmito chorobami jsou ohroženi zejména osoby s oslabeným imunitním systémem, tedy děti, těhotné ženy, nemocní a staří lidé. Ze psů na člověka je přenosná například vzteklna, leptospiróza nebo onemocnění způsobené vnitřními parazity.

Opět je zde důležitá prevence, kterou lze zajistit očkováním a odčervováním zvířete, ale také dodržováním základních hygienických opatření. Dítě by nemělo mít možnost přijít do kontaktu s výkaly a močí zvířete. Pes by neměl dítěti okusovat hračky a případně dítě by

zase nemělo cucat ty zvířecí. Pes by neměl spát v dětské posteli a jíst ze společného talíře, a mytí rukou před jídlem je samozřejmostí. (Falke, 2011)

V České republice je povinné pouze očkování proti vzteklině, ale většina chovatelů svá zvířata očkuje i proti psince, parvoviróze, hepatitidě, leptospiróze a pravidelně odčervuje.

2.5.2 Prevence napadení psem

Děti, a vlastně i psi, mají tendenci chovat se impulzivně, což často vede k problému, že dítě nebo pes neví jak na chování toho druhého zareagovat. Povinností rodičů je dítěti vysvětlit, jak se ke psu chovat, co znamená jeho řeč těla a zároveň, že nějaké chování může vyvolat společný konflikt. Ač rodinný pes nemá tendenci svým lidem záměrně ublížit, tak některé nevhodné chování jej může vyprovokovat natolik, že se stane neštěstí. Zvláštní kapitolou jsou psi cizí, kde musí být brán ještě větší zřetel.

Komunikace psů

Psi mezi sebou, ale i pes k člověku, pro komunikaci využívají neverbální signály, pokud tyto mimické signály nefungují, použijí zvukové. Většinu tónů psi vydávají spíše při strachu, bolesti, vyjádření nespokojenosti nebo zastrašení. Některé zvuky však vydávají z důvodu rozrušení, ať už pozitivního nebo negativního. Většinou lze rozpoložení psa poznat z jeho mimiky.

Aby děti rozuměly svému či cizímu psu, musejí se naučit číst řeč psího těla. Díky tomu poznají, zda se zvíře v určité situaci cítí příjemně, nepříjemně, jestli má dobrou náladu či strach, nebo si chce hrát, či si připadá ohroženo. (Cutka, 2011)

Pokud se pes cítí dobře, stojí vzpřímeně a pohybuje se klidně. Tlma je zavřená, pysky i uši jsou uvolněné a pes působí celkově přátelsky. Nejistota a strach se projevují ztuhnutím, napětím a případně přikrčením celého těla. Ocas je stažený dolů, uši šikmo dozadu nebo přitisknuté k hlavě. Chce-li si pes hrát, udělá často úklon, vrtí ocasem nebo i celým tělem. Tlma je lehce pootevřená a působí celkově radostně. Někdy i krátce a vzrušeně poštekává. Podobný je i projev radosti. Pokud chce pes ukázat dominanci, či dokonce pohrozit, napne celé tělo a jeho pohybu jsou ztuhlé až křečovitě. Zjeví srst

v oblasti kohoutku a hřbetu, čímž dává signál, že je velký a silný. Koutky tlamy odhalují řezáky a pes může i výhružně vrčet. (Ohl, 2007)

Vlastní pes

Pes žijící v rodině s dětmi bývá takzvaně zvyklý na ledacos. Nicméně i jemu může trpělivost dojit. Většina psů, pokud se jim chování dítěte nezamlouvá, se odklidí na bezpečné místo, kde nebude dítětem rušeno, ale může se stát, že nějaké chování u něj vyvolá ochranný instinkt a ožene se, nemá záměr dítěti ublížit, ale zkrátka chce říct: „a dost“. Stejně tak pokud je situace opačná, tedy pes dělá něco, co by dítěti mohlo ublížit, musí chápat zákazový povel, že už je jeho chování přes čáru.

Psovi je potřeba nastavit jasné hranice, kam smí, kam ne. Naučit jej, jak správně vítat své lidi, protože když na malé dítě skočí čtyřicetkilový pes, není to zrovna ideální situace. Musí vědět, že během her nesmí z radosti štípat a podobně. Dále pes musí vědět, že dítě může sahat na jeho hračky. A nezáleží na tom, kolik členů rodina má, pes by měl v zásadě plnit povely od všech, s výjimkou malých dětí. (Ohl, 2007)

Když pes pociťuje chování dítěte jako rušivé, začne vysílat jemné signály, ještě před tím, než otevřeně vyjádří hrozbu nebo výhružně zavrčí. (Cutka, 2011) Úkolem rodičů je dítě naučit, aby i tyto jemné signály psí nelibosti dítě rozeznalo a chápalo, že je nutné v tomto případě své chování ukončit.

Je nutné, aby dítě rozeznalo rozdíl mezi vlastním a cizím psem. Musí vědět, že ne každý pes je zvyklý na přítomnost dětí a také každý pes jinak reaguje. Dítě by mělo být naučeno základním pravidlům chování jak k vlastnímu, tak cizímu psovi.

Děti by vždy měly v souvislosti se psem a jeho jídlem být velmi opatrné a nechat jej v klidu jíst. Ne vždy platí, to co si ke psovi během jídla může dovolit dospělý člověk (brát misku apod.), si může dovolit malé dítě.

Základními pravidla chování k vlastnímu psovi:

- Pes by neměl být rušen dítětem při spánku, či krmení. Měl by mít své místo, kam se může ukrýt.
- Projeví-li pes nelibost k chování dítěte, mělo by dané chování být ukončeno.
- Malé děti by se psy neměli zůstat o samotě. I společné hrátky a mazlení by měly být pod dozorem dospělé osoby.
- Dítě by mělo vědět, že není množné, ač nevědomky, psovi fyzicky ubližovat. (tahání za ocas, uši a podobně)

Cizí pes

Základy chování dítěte k cizím psům je možné shrnout v následujících bodech:

- Bez svolení majitele není vhodné, aby dítě psa hladilo. Pokud majitel svolí, dítě by mělo ke psovi přistupovat pomalu, aby měl možnosti si jej očichat.
- Bez svolení majitele by dítě nemělo psovi sahat na hračky, nebo si s ním hrát.
- Dítě by nemělo před neznámým psem utíkat, křičet, či se chovat agresivně.
- Dítě by se psovi nemělo dívat upřeně do očí, přímý pohled totiž může vyprovokovat bezprostřední útok psa.

V současné době je do školských vzdělávacích programů, či v rámci preventivních kurzů, prevence napadení psem zařazována, což může výrazně pomoci. Nicméně povinnost zabezpečit psa je vždy na straně jeho majitele. V ideálním případě by všechny děti měly vědět, jak se ke psům chovat a majitelé psů zase zabezpečit, že pokud dítě správné chování dodržuje, tak pes pro ně bude naprosto bezpečným elementem.

3 Praktická část

V praktické části se věnuji pozitivnímu působení psa na fyzické, psychické a sociální zdraví dítěte. Dále zjišťuji, zda děti o problematiku psů mají zájem a zda se jim rády věnují. V neposlední řadě se zaměřuji na znalosti ohledně bezpečné komunikace se psy.

3.1 Cíle výzkumné činnosti

Účelem praktické části je získat a zpracovat údaje týkající se vlivu psa na zdraví dítěte a zjištění, zda má pes na dítě kladný vliv, jak po stránce fyzické, tak psychické a sociální. Dále zjišťuji, zda děti znají základy komunikace se psem.

Před sestavením dotazníku jsem si položila základní hypotézy, na které chci získat odpovědi respondentů. Následně jsem sestavila otázky vhodné pro potvrzení, či vyvrácení mých hypotéz.

3.2 Použitá metodologie

Informace v oblasti vlivu psa na zdraví dítěte jsou zjišťovány pomocí metody dotazníkového šetření. Tato kvantitativní metoda získává data od respondentů pomocí sestavených uzavřených otázek. Dotazník byl zveřejněn na internetu v online podobě. Po dobu jednoho měsíce (15. 12. 2015 - 15. 1. 2016), byl viditelně umístěn na webu, který je navštěvován vhodnou věkovou skupinou.

Pro zpracování výsledků jsem použila databázi MySQL, kde jsem pomocí SQL dotazů vyhodnocovala jednotlivé otázky. Také jsem se díky této technologii mohla dopočítávat další výsledky, které z odpovědí vychází.

3.3 Charakteristika dotazníku

Sestavený dotazník v úvodu seznamuje respondenty s jeho účelem a udává organizační pokyny. Nejprve jsou respondenti rozděleni do dvou skupin podle toho, zda mají psa. Podle odpovědi, na tuto rozdělující otázku je jim zobrazen příslušný dotazník. Dále, u obou skupin, zjišťuji identifikační údaje, a to údaje o pohlaví a věku.

Skupina, která psa má, dostává více otázek. Otázky 2 - 12 se zabývají vlivem psa na fyzické zdraví dítěte. Otázky 13 - 21 propojují dvě hypotézy a to vliv psa na psychické

zdraví dítěte a zároveň oblíbenost interaktivního tvora. Otázky 22 - 25 se věnují vlivu psa na sociální zdraví a otázky 26 - 31 zjišťují, zda děti ovládají základy bezpečné komunikace se psy. Pro větší přehlednost budu tuto skupinu dále nazývat skupinou A.

Skupina, která psa nemá, odpovídala na méně otázek. U většiny jde hlavně o porovnání oproti skupině, která psa má. Pro větší přehlednost budu tuto skupinu dále nazývat skupinou B.

3.3.1 Dotazník

Pro skupinu A

1. **Aktuální věk?**
 - a. možnosti: 4 - 17
2. **Jsem:**
 - a. Dívka
 - b. Chlapec
3. **Kolik hodin denně trávíš se psem venku ve všední (školní) dny?** (*procházky, výcvik, hry apod.*)
 - a. žádný
 - b. méně než 1h
 - c. 1 - 2 hodiny
 - d. 2 - 3 hodiny
 - e. více než 3h
4. **Kolik hodin denně trávíš se psem venku během víkendů a svátků (když není škola)?** (*procházky, výcvik, hry apod.*)
 - a. žádný
 - b. méně než 1h
 - c. 1 - 2 hodiny
 - d. 2 - 3 hodiny
 - e. 4 - 5 hodin
 - f. více než 5h
5. **Kolik hodin denně trávíš venku bez psa během všedních dnů?** (*hry s kamarády, kroužky apod.*)
 - a. žádný
 - b. méně než 1h
 - c. 1 - 2 hodiny
 - d. 2 - 3 hodiny
 - e. více než 3h

6. **Kolik hodin denně trávíš bez psa venku během víkendů a svátků (když není škola)?** (*hry s kamarády, kroužky apod.*)
- žádný
 - méně než 1h
 - 1 - 2 hodiny
 - 2 - 3 hodiny
 - 4 - 5 hodin
 - více než 5h
7. **Věnuješ se se psem nějaké sportovní aktivitě?** (*návštěvy cvičiště, kroužku se psem apod.*)
- ano
 - ne
8. **Věnuješ nějaké sportovní aktivitě či kroužku bez psa?**
- ano
 - ne
9. **Kolika kroužkům, sportům či jiným organizovaným aktivitám se celkem věnuješ?** (*ať už se psem nebo bez něj*)
- možnosti: žádné - 5 a více
10. **Myslíš, že díky psovi strávíš fyzickou aktivitou více času, než tvoji kamarádi, kteří psa nemají?**
- ano
 - ne
11. **Kolik hodin denně, během všedních dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?**
- žádný
 - méně než 1h
 - 1 - 2 hodiny
 - 2 - 3 hodiny
 - více než 3h
12. **Kolik hodin denně, během volných dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?**
- žádný
 - méně než 1h
 - 1 - 2 hodiny
 - 2 - 3 hodiny
 - 4 - 5 hodin
 - více než 5h
13. **Trávíš rád svůj volný čas v přítomnosti psa?**
- ano
 - ne
14. **Když je ti smutno nebo máš nějaký problém, komu se s ním nejčastěji svěřuješ?**
- rodičům
 - kamarádům
 - psovi (nebo jinému zvířeti)
 - nikomu

15. **Domníváš, že ti pes pomáhá při překonávání problémů, pocitů smutku apod.?**
- ano
 - ne
16. **Baví tě se psovi věnovat?**
- ano, děláme spolu spousty věcí (procházky, hry, cvičení, mazlení...)
 - ano, ale moc času spolu nestrávíme
 - někdy ano, jindy ne
 - ne
17. **Jaký pocit máš, když psa naučíš nějaký povel úplně sám nebo se vám společně něco povede? (třeba dávat packu)**
- mám radost
 - psovi se takto věnuji, ale nemám z toho nějak speciální pocity
 - psovi se takto nevěnuji
18. **Myslíš, že pes má vliv na tvoji celkovou pohodu?**
- ano
 - ne
 - nevím
19. **Baví tě psa ovládat? Líbí se ti to, že poslouchá „rozkazy“, které mu dáváš?**
- ano
 - ne
 - nevím, náš pes totiž neposlouchá
20. **Dokázal by sis představit, že byste psa doma neměli?**
- ano
 - ne
21. **Mazlíš se rád se psem?**
- ano
 - ne
22. **Myslíš, že tě psi budou doprovázet celý život?**
- ano
 - ne
 - nevím
23. **Našel jsi si díky psovi kamarády? (možnost více odpovědí)**
- nenášel
 - ano, na táboře se psy
 - ano, na procházce
 - ano, na kroužku (cvičišti)
 - ano, ve škole
 - ano, na internetu
 - ano, jinde
24. **Má tvůj nejlepší kamarád také pejska?**
- ano, často o nich mluvíme nebo se jim společně věnujeme
 - ano, ale neřešíme to spolu
 - ne
25. **Jsou psi tvým oblíbeným tématem k hovoru?**
- ano
 - ne

26. **Kolik času týdně trávíš se svými kamarády? (mimo školu)**
- žádný
 - 1 - 2 odpoledne
 - 3 - 4 odpoledne
 - 5 a více
27. **Na ulici potkáš psa na vodítku s jeho majitelem a chceš si jej pohladit, jak se zachováš?**
- začnu jej hladit
 - zeptám se majitele, zda si jej mohu pohladit a až podle jeho odpovědi jednám
 - tato situace se mi nikdy stát nemůže
28. **Po ulici jde pes v přítomnosti svého majitele, jak se zachováš?**
- líbí se mi - chci je pohladit, tak to udělám
 - míjím jej bez povšimnutí
 - bojím a podle toho začnu jednat (schovám se...)
 - začnu se k němu chovat útočně (křičet na něj, fyzicky jej napadat...)
29. **V parku je pes na volno a jeho majitel v dáli a pes o mě projevil zájem, jak se zachováš?**
- začnu jej hladit a hrát si s ním
 - začnu utíkat pryč
 - ignoruji jej
30. **Pes má jídlo, co mohu udělat?**
- mohu mu to kdykoliv vzít
 - chodím kolem něj, můžu si ho klidně pohladit
 - nechám jej jíst a věnuji se mu až po jídle
31. **Co dělat když najdu ztraceného psa?**
- volat policii
 - začnu jej hladit a hrát si s ním
 - odvedu jej domů a vyvěsí se letáčky
 - uteču pryč
 - začnu se k němu chovat útočně
 - ignoruji jej

Pro skupinu B

- Aktuální věk?**
 - možnosti: 4 - 17
- Jsem:**
 - Dívka
 - Chlapec
- Přál by jsi si psa?**
 - ano
 - ne

4. **Kolik hodin denně trávíš venku ve všední (školní) dny?** (*procházky, hry s kamarády, kroužky apod.*)
 - a. žádný
 - b. méně než 1h
 - c. 1 - 2 hodiny
 - d. 2 - 3 hodiny
 - e. více než 3h
5. **Kolik hodin denně trávíš venku během víkendů a svátků (když není škola)?** (*procházky, hry s kamarády, kroužky apod.*)
 - a. žádný
 - b. méně než 1h
 - c. 1 - 2 hodiny
 - d. 2 - 3 hodiny
 - e. 4 - 5 hodin
 - f. více než 5h
6. **Věnuješ nějaké sportovní aktivitě či kroužku?**
 - a. ano
 - b. ne
7. **Kolika kroužkům, sportům či jiným organizovaným aktivitám se celkem věnuješ?**
 - a. možnosti: žádné - 5 a více
8. **Myslíš, že když by si měl pes, že by si strávil venku více času?**
 - a. ano
 - b. ne
 - c. nevím
9. **Kolik hodin denně, během všedních dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?**
 - a. žádný
 - b. méně než 1h
 - c. 1 - 2 hodiny
 - d. 2 - 3 hodiny
 - e. více než 3h
10. **Kolik hodin denně, během volných dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?**
 - a. žádný
 - b. méně než 1h
 - c. 1 - 2 hodiny
 - d. 2 - 3 hodiny
 - e. 4 - 5 hodin
 - f. více než 5h
11. **Když je ti smutno nebo máš nějaký problém, komu se s ním nejčastěji svěřuješ?**
 - a. rodičům
 - b. kamarádům
 - c. zvířeti
 - d. nikomu

12. **Mazlíš se rád se psy? (třeba na návštěvě)**
- ano
 - občas
 - ne, bojím se jich
 - ne, nechci
13. **Proč myslíš, že psa nemáte?**
- já chci, rodiče nechtějí
 - nikdo nechce
 - z nějakého důvodu to nelze
 - nevím a je mi to jedno
14. **Má tvůj nejlepší kamarád pejska?**
- ano, často o psech mluvíme
 - ano, ale neřešíme to spolu
 - ne
15. **Kolik času týdně trávíš se svými kamarády? (mimo školu)**
- žádný
 - 1 - 2 odpoledne
 - 3 - 4 odpoledne
 - 5 a více
16. **Na ulici potkáš psa na vodítku s jeho majitelem a chceš si jej pohladit, jak se zachováš?**
- začnu jej hladit
 - zeptám se majitele, zda si jej mohu pohladit a až podle jeho odpovědi jedním
 - tato situace se mi nikdy stát nemůže
17. **Po ulici jde pes v přítomnosti svého majitele, jak se zachováš?**
- líbí se mi - chci je pohladit, tak to udělám
 - míjím jej bez povšimnutí
 - bojím a podle toho začnu jednat (schovám se...)
 - začnu se k němu chovat útočně (křičet na něj, fyzicky jej napadat...)
18. **V parku je pes na volno a jeho majitel v dáli a pes o mě projevil zájem, jak se zachováš?**
- začnu jej hladit a hrát si s ním
 - začnu utíkat pryč
 - ignoruji jej
19. **Pes má jídlo, co mohu udělat?**
- mohu mu to kdykoliv vzít
 - chodím kolem něj, můžu si ho klidně pohladit
 - nechám jej jíst a věnuji se mu až po jídle
20. **Co dělat když najdu ztraceného psa?**
- volat policii
 - začnu jej hladit a hrát si s ním
 - odvedu jej domů a vyvěsí se letáčky
 - uteču pryč
 - začnu se k němu chovat útočně
 - ignoruji jej

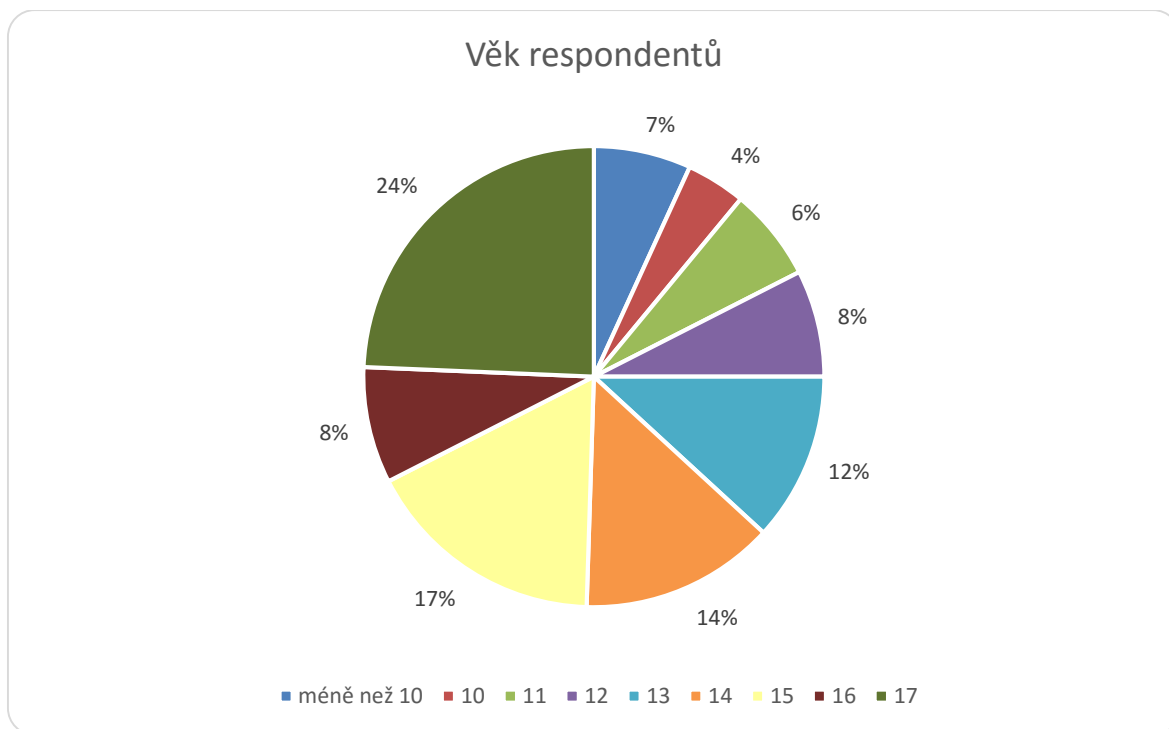
3.4 Popis cílové skupiny

Cílovou skupinou byly děti od 10 do 17 let, nezávisle na tom zda mají, či nemají psa. Bylo, ale povoleno odpovídat i mladším dětem.

3.5 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazník vyplnilo celkem 600 respondentů, výrazně převažovaly dívky (71 %). Pravděpodobně vzhledem k použité formě on-line dotazníku byla většina respondentů (75 %) starší 13 let, nejvíce zastoupená věková skupina byla 17 let (24 %). Respondenty jsem úvodní otázkou „Máte doma psa?“ rozdělila do dvou skupin, na ty, kteří psa mají (58 %), dále skupina A a na ty, kteří nemají (42 %), dále skupina B.

Graf (č. 1) zobrazující věkové rozložení respondentů.

Graf č. 1 Věkové rozložení respondentů

3.6 Vliv psa na fyzické zdraví dítěte

Hypotéza: Pes má dobrý vliv na fyzické zdraví dítěte, protože děti, které psa mají, tráví více času venku než děti, které jej nemají. Zároveň se díky psovi věnují sportovním aktivitám, či kroužkům a naopak tráví méně času u počítače či televize.

3.6.1 Otázky k vlivu psa na fyzické zdraví

Pro respondenty, kteří psa mají:

- Kolik hodin denně trávíš se psem venku ve všední (školní) dny?
- Kolik hodin denně trávíš se psem venku během víkendů a svátků (když není škola)?
- Kolik hodin denně trávíš venku bez psa během všedních dnů?
- Kolik hodin denně trávíš bez psa venku během víkendů a svátků (když není škola)?
- Věnuješ se se psem nějaké sportovní aktivitě?
- Věnuješ nějaké sportovní aktivitě či kroužku bez psa?
- Kolika kroužkům, sportům či jiným organizovaným aktivitám se celkem věnuješ?
- Myslíš, že díky psovi strávíš fyzickou aktivitou více času, než tvoji kamarádi, kteří psa nemají?
- Kolik hodin denně, během všedních dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?
- Kolik hodin denně, během volných dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?

Pro respondenty, kteří psa nemají:

- Kolik hodin denně trávíš venku během všedních (školních) dnů?
- Kolik hodin denně trávíš venku během víkendů a svátků (když není škola)?
- Věnuješ nějaké sportovní aktivitě či kroužku?
- Kolika kroužkům, sportům či jiným organizovaným aktivitám se celkem věnuješ?
- Myslíš, že když by si měl psa, že by si strávil venku více času?
- Kolik hodin denně, během všedních dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?
- Kolik hodin denně, během volných dnů trávíš sledováním televize, aktivitou na počítači, či hraním her na mobilu/tabletu/Xboxu apod.?

3.6.2 Vyhodnocení otázek týkajících se vlivu psa na fyzické zdraví

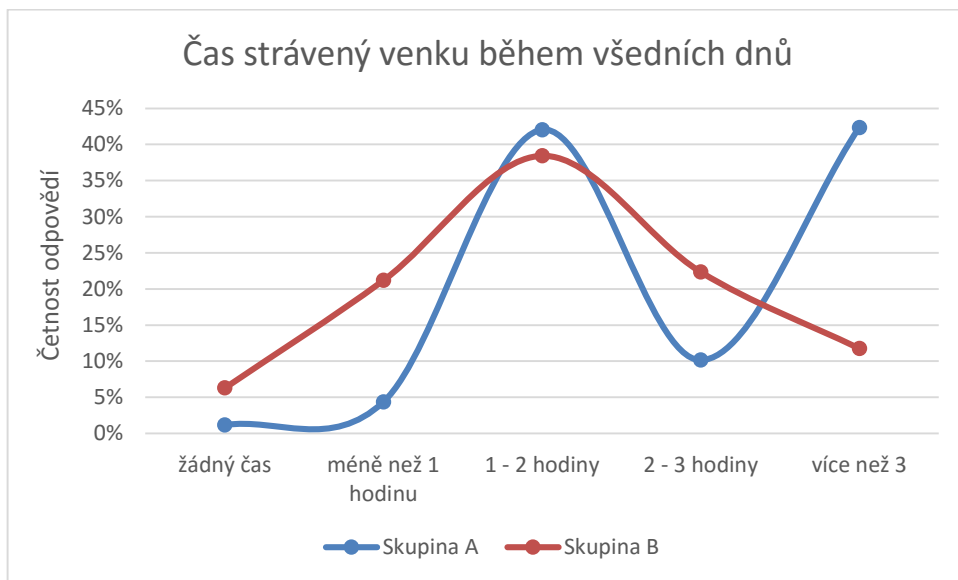
Na základě výše uvedených otázek jsem zjišťovala, kolik děti tráví času venku, zda a kolika kroužkům a sportovním aktivitám se věnují, kolik času tráví novodobou zábavou jako je počítač a sledování televize a také, zda si oni sami myslí, že díky psovi se tráví více času venku.

Základní předpoklad je, že děti, které psa mají, musí strávit, vzhledem k jeho potřebám, určitý čas venku. Z praxe vychází, že pes žijící v bytě potřebuje jít minimálně 3x za den na venčící procházku a minimálně jedna z procházek by měla být delší, než jen vyběhnutí před dům. I pes, který žije celoročně venku, potřebuje aktivitu s lidmi. Sice odpadají venčící procházky, ale minimálně jedna vycházka mimo zahradu by měla probíhat každý den. Dalo by se říct, že člověk, který obstarává péči o psa sám, s ním stráví venku 1 - 2 h denně. Tato doba je relativní, protože většina dětí pravděpodobně nepečuje o psa pouze sama, ale v péči o něj se angažuje celá rodina.

Velmi záleží i na zápalu do činností spojených s péčí o psa, některé děti jej mohou mít jako koníček a věnovat mu veškerý svůj volný čas, jiné se o něj starají jen z povinnosti a můžeme se setkávat i s případy, kdy dítě sice psa doma má, ale nejeví o něj vůbec žádný zájem.

Z dotazníku vyplývá, že děti, které psa mají, stráví venku mnohem více času než ty, které jej nemají. Respondenti často odpovídali, že tráví venku čas se psem a zároveň i bez něj. Při součtu různých kombinací, které bylo možné zvolit, vychází, že více než jednu hodinu stráví venku 94 % dětí během všedních dnů a 98 % dětí během víkendů. Oproti tomu, děti, které psa nemají, stráví více než jednu hodinu venku během všedních dnů 71 % dětí a během víkendů pouhých 21 %. Velmi překvapivé zjištění bylo, že naprostá většina (77 %) dětí, které psa nemají, zodpovědělo, že o víkendu netráví venku žádný čas.

Graf (č. 2) a tabulka (č. 1) vyjadřuje počet hodin, které děti stráví venku během všedních dnů. Pro porovnání je v levém sloupci procentuální hodnota odpovědí. Je zde vidět, že děti, které psa mají, stráví venku mnohem více času, než děti, které psa nemají.

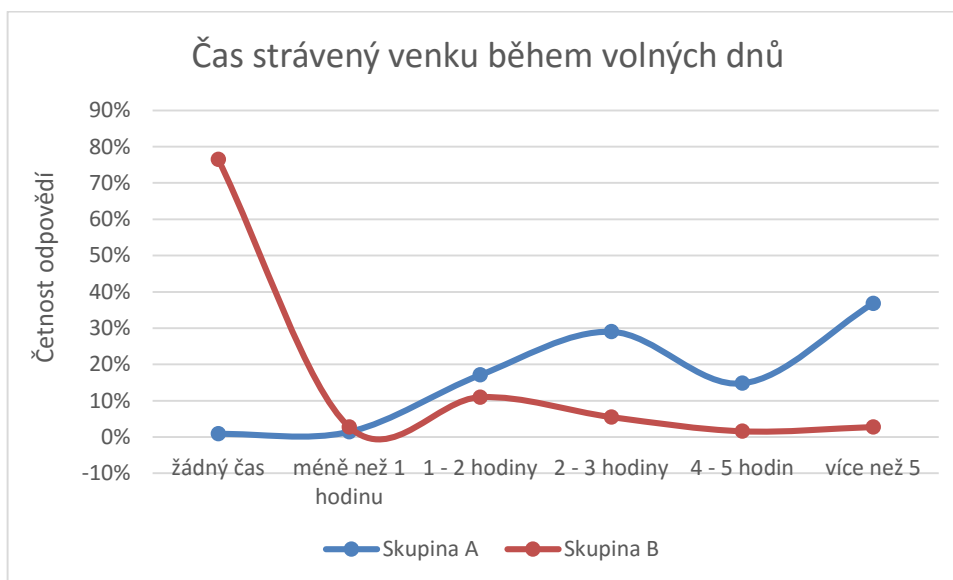

Graf č. 2 Čas strávený venku během všedních dnů

Čas	Skupina A		Skupina B	
	počet	procento	počet	procento
žádný čas	4	1%	16	6%
méně než 1 hodinu	15	4%	54	21%
1 - 2 hodiny	145	42%	98	38%
2 - 3 hodiny	35	10%	57	22%
více než 3	146	42%	30	12%

Tabulka č. 1 Čas strávený venku během všedních dnů

Graf (č. 3) a tabulka (č. 2) zobrazuje počet hodin, které děti stráví venku během volných dnů (víkendy a svátky). Je možné zde pozorovat, že nejčastější odpovědí dětí, které psa nemají je, že ve volných dnech ven vůbec nechodí.

Graf č. 3 Čas strávený venku během volných dnů

Čas	Skupina A		Skupina B	
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)
žádný čas	3	1%	195	76%
méně než 1 hodinu	5	1%	7	3%
1 - 2 hodiny	59	17%	28	11%
2 - 3 hodiny	100	29%	14	5%
4 - 5 hodin	51	15%	4	2%
více než 5	127	37%	7	3%

Tabulka č. 2 Čas strávený venku během všedních dnů

Následně jsem spočetla, kolik hodin v průměru respondenti venku tráví. Doba strávená venku bez psa je u obou skupin velmi podobná. Skupina, která psa nemá, tráví venku průměrně během všedních dnů 1,1 hodiny a o víkendu 1,2 hodiny. Skupina, která psa má, tak bez něj stráví venku průměrně 1,2 hodiny během všedních dnů a 1,8 hodiny během víkendů, nicméně k tomuto času je ještě nutné přičíst dobu, kterou respondenti tráví venku díky psovi, což je v průměru 1,1 hodiny během všedních dnů a 1,8 hodiny během víkendů. Při součtu těchto dvou hodnot vychází, že děti, které psa mají, tráví venku průměrně 3 hodiny denně, oproti tomu, děti, které psa nemají, tráví venku jen 1 hodinu denně.

Tyto výsledky zároveň potvrdila i domněnka respondentů, že pes má pozitivní vliv na čas strávený venkovní fyzickou aktivitou. 73 % dětí si myslí, že díky tomu, že mají psa, tráví více času venku a zároveň 72 % dětí, které psa nemají si myslí, že kdyby jej měly, byly by venku víc. V celkovém počtu 600 respondentů vychází, 73 % se domnívá, že pes přináší více času stráveného venku fyzickou aktivitou.

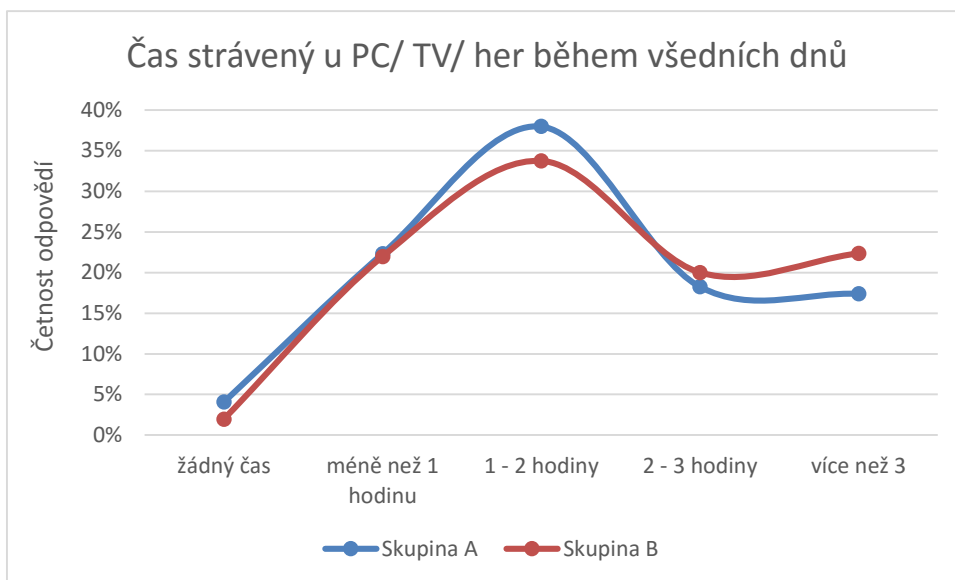
Tabulka (č. 3) popisující názor respondentů, že pes přináší více fyzické aktivity a času stráveného venku:

Pes přináší více fyzické aktivity	Skupina A		Skupina B		Celkem	
	ano	ne	ano	ne	ano	ne
ano	251	73%	184	72%	435	73%
ne	94	27%	71	28%	165	27%

Tabulka č. 3 Pes přináší více fyzické aktivity

Vzhledem k tomu, že dle dotazníku děti, které psa mají, tráví outdoorovou aktivitou více času, než děti bez psa, dalo by se očekávat, že jim nezbude příliš mnoho času na novodobou zábavu, jako je počítač, televize a hraní mobilních či konzolových her. Tato domněnka ovšem nebyla potvrzena. Z odpovědí vyšly téměř srovnatelné výsledky, i když děti, které nemají psa, stráví výše uvedenými aktivitami nepatrně více času. Dítě, které psa má stráví touto aktivitou 1,5 hodiny denně a dítě, které jej nemá 1,6 hodiny denně. Zejména u hodnot uvedených během víkendů bylo u obou skupin patrné, že čím více času děti stráví zábavou jako je televize, počítač či jiné hry, tím méně času věnují venkovním aktivitám.

Graf (č. 4) a tabulka (č. 4) vyjadřuje počet hodin, které děti stráví u počítače, televize, her a podobně během všedních dnů. Je možné zde vidět, že děti, které psa nemají, stráví touto aktivitou nepatrně více času, ale rozdíl není příliš výrazný.

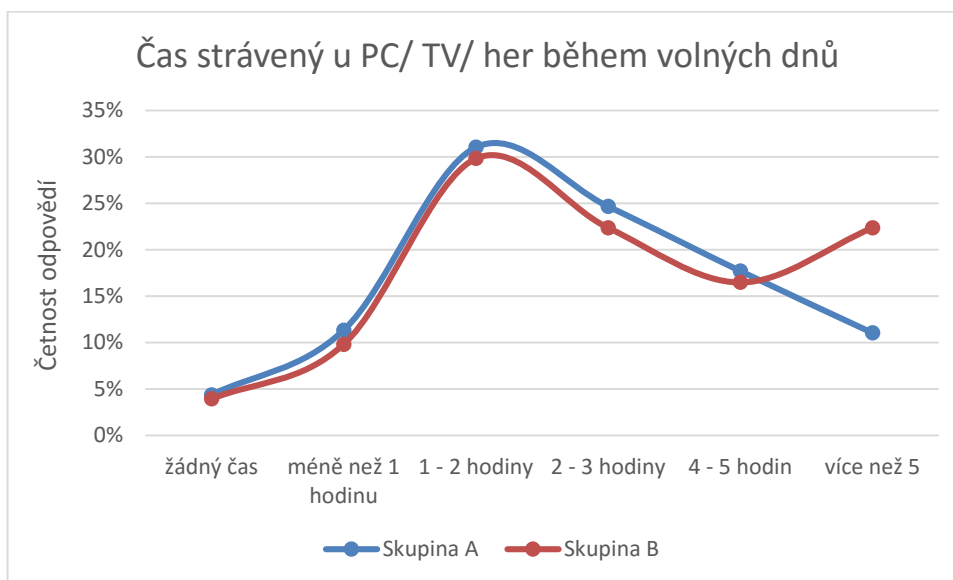

Graf č. 4 Čas strávený u PC/ TV/ her během všedních dnů

Čas	Skupina A		Skupina B	
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)
žádný čas	14	4%	5	2%
méně než 1 hodinu	77	22%	56	22%
1 - 2 hodiny	131	38%	86	34%
2 - 3 hodiny	63	18%	51	20%
více než 3	60	17%	57	22%

Tabulka č. 4 Čas strávený u PC/ TV/ her apod. během všedních dnů

Graf (č. 5) a tabulka (č. 5) vyjadřuje počet hodin, které děti stráví u počítače, televize, her a podobně. Je možné zde vidět, že čas strávený touto aktivitou se u obou skupin v podstatě neliší.

Graf č. 5 Čas strávený u PC/ TV/ her

Čas	Skupina A		Skupina B	
žádný čas	15	4%	10	4%
méně než 1 hodinu	39	11%	25	10%
1 - 2 hodiny	107	31%	76	30%
2 - 3 hodiny	85	25%	57	22%
4 - 5 hodin	61	18%	42	16%
více než 5	38	11%	57	22%

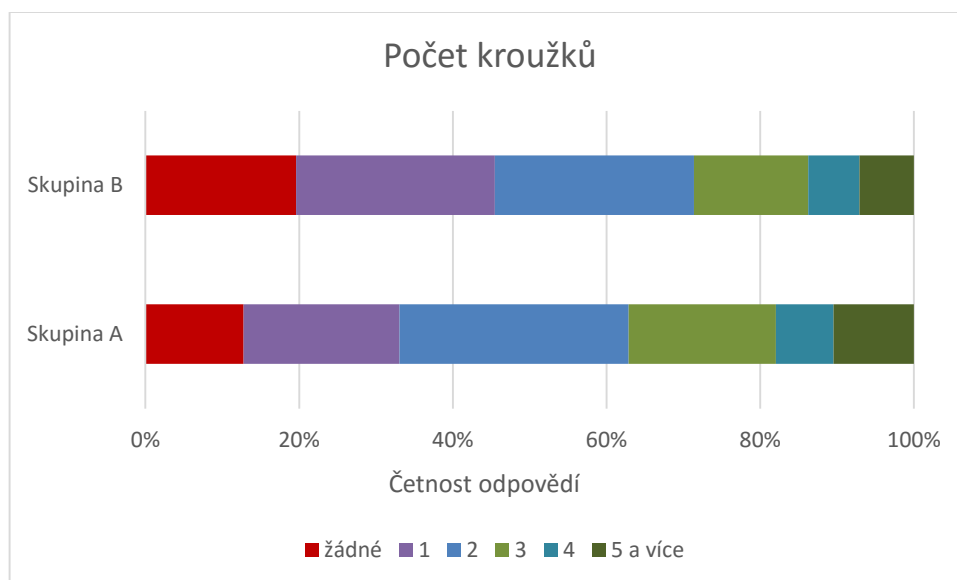
Tabulka č. 5 Čas strávený u PC/ TV/ her apod. během volných dnů

Dále jsem zjišťovala, zda děti, které psa mají, se věnují více fyzickým aktivitám a kroužkům, než ty, které jej nemají. Údaje z dotazníku říkají, že 84 % dětí, které psa mají a 75 % dětí, které jej nemají se nějaké fyzické aktivitě, či sportu věnují. Vyloženě díky psovi se sportu věnuje pouze 17 % dotazovaných, častější odpovědí (41 % dotazovaných) je, že se sportovní aktivitě věnují, ale pouze bez psa. Zbýlých 26 % dotázaných se věnuje jak sportu se psem, tak bez ně.

V obou skupinách se děti nejčastěji věnují 1 - 2 kroužkům nebo organizovaným sportovním aktivitám, za předpokladu, že každý kroužek zabere dítěti 2 hodiny týdně, tak

děti, které psa mají, jimi stráví průměrně 3,4 hodiny týdně a děti, které psa nemají 3,2 hodiny týdně. Což nevypovídá o příliš zásadním rozdílu.

Graf (č. 6) a tabulka (č. 6) vyjadřuje počet kroužků a organizovaných aktivit u obou skupin respondentů, je zde možné pozorovat, že skupina, která psa má se účastní nepatrně více aktivit, než skupina, která psa nemá.

Graf č. 6 Počet kroužků

Počet kroužků	Skupina A		Skupina B	
žádné	44	13%	50	20%
1	70	20%	66	26%
2	103	30%	66	26%
3	66	19%	38	15%
4	26	8%	17	7%
5 a více	36	10%	18	7%

Tabulka č. 6 Počet kroužků

Z výsledků dotazníku se tedy hypotéza, že pes má dobrý vliv na fyzické zdraví dítěte, potvrzuje, protože děti, které psa mají, tráví výrazně více času venku a to zejména během víkendů. Pobyt na čerstvém vzduchu je pro dítě jednoznačně prospěšný a zároveň si díky venčení psa může osvojovat smysl pro povinnost. Kroužkům, sportovním aktivitám a multimediální zábavě se obě skupiny věnují vcelku srovnatelně.

3.7 Vliv psa na psychické zdraví dítěte

Hypotéza: Pes má dobrý vliv na psychické zdraví dítěte. Rádo tráví svůj volný čas v jeho přítomnosti, jsou mu příjemné dotyky se zvířetem a pes může být pro dítě důvěrným kamarádem.

3.7.1 Otázky k vlivu psa na psychické zdraví:

Pro respondenty, kteří psa mají:

- Trávíš rád svůj volný čas v přítomnosti psa?
- Když je ti smutno nebo máš nějaký problém, komu se s ním nejčastěji svěřuješ?
- Domníváš, že ti pes pomáhá při překonávání problémů, pocitů smutku apod.?
- Myslíš, že pes má vliv na tvoji celkovou pohodu?
- Mazlíš se se psem rád?

Pro respondenty, kteří psa nemají:

- Přál by jsi si psa?
- Když je ti smutno nebo máš nějaký problém, komu se s ním nejčastěji svěřuješ?
- Mazlíš se rád (třeba na návštěvě) se psy?
- Proč myslíš, že psa nemáte?

3.7.2 Vyhodnocení otázek týkajících se vlivu psa na psychické zdraví

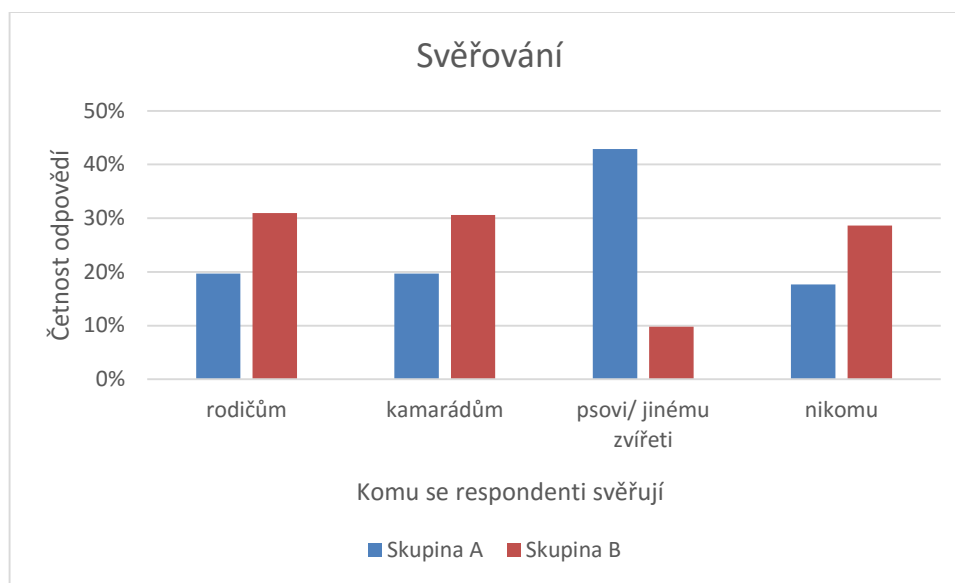
Pro tuto hypotézu mě zajímalo, zda děti rády tráví čas ve společnosti psa, zda jej berou jako svého kamaráda a pomáhá jim v překonávání problémů, jaký vliv má na jejich celkovou psychickou pohodu a zda mají rády kontaktní terapii za pomoci psa. U dětí, které psa nemají, je poměrně zásadním faktorem, zda by si jej přály, nebo ne.

První výzkumnou otázkou, pro skupinu, která psa má, bylo, zda respondenti, rádi tráví čas v jeho společnosti. Celkem 94 % uvedlo odpověď ano a pouze 6 % odpověď ne.

Podle výsledků dotazníků, je patrné, že děti, které psa mají, jej rády využívají jako takzvanou zpovědnici. U respondentů, kteří psa mají, převládala odpověď, že se svěřují se svými problémy a smutky právě jemu, 43 % uvedlo psa (či jiné zvíře), 40 % rodiče nebo kamarády (počty odpovědí byly naprosto shodné 20 % pro rodiče a 20 % pro kamarády) a 18 % respondentů se nesvěřuje nikomu. U skupiny, která psa nemá, se děti nejčastěji (62 %

respondentů) svěřují rodičům či kamarádům, opět zde vyšly procentuální hodnoty naprosto shodně 31 % pro rodiče a 31 % pro kamarády, nicméně se zvýšil počet dětí, které se nesvěřují nikomu (celkem 29 % respondentů).

Graf (č. 7) a tabulka (č. 7) vyjadřuje, komu se respondenti nejčastěji svěřují se svými problémy a smutky.

Graf č. 7 Svěřování

Svěřování	Skupina A		Skupina B		Celkem	
rodičům	68	20%	79	31%	147	25%
kamarádům	68	20%	78	31%	146	24%
psovi/ jinému zvířeti	148	43%	25	10%	173	29%
nikomu	61	18%	73	29%	134	22%

Tabulka č. 7 Svěřování

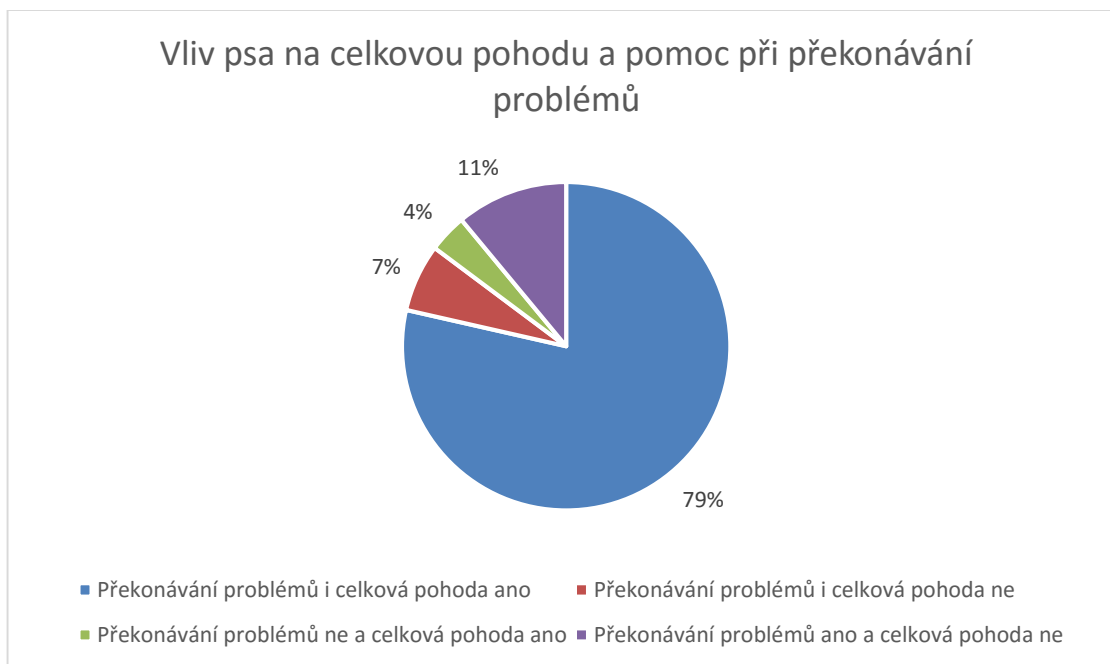
Velmi zajímavé zjištění je, že z celkového počtu 600 respondentů, 173 (29 %) uvedlo, že se nejčastěji svěřují psovi nebo jinému zvířeti, jedná se o nejvíce zastoupenou odpověď.

Celkem 58 % respondentů ze skupiny B, by si psa přálo. Nejčastějším důvodem, proč jej nemohou mít, je ten, že to z nějakého důvodu nelze (43 %), či že rodiče nechtějí (30 %).

Skupině A byly dále položeny otázky, zda jim pes pomáhá v překonávání problémů a zda si myslí, že má vliv na jejich celkovou pohodu. V překonávání problémů pomáhá 90 %

respondentům a 82 % respondentů se díky němu cítí ve větší celkové pohodě. Pro 79 % respondentů je pes důležitý jak pro překonávání problémů, tak pro celkovou pohodu.

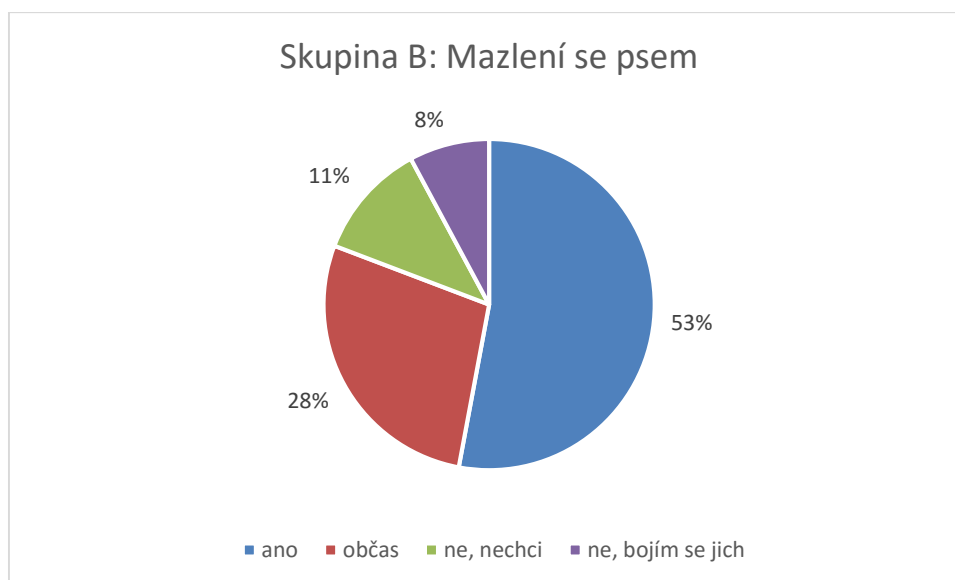
Graf (č. 8) vyjadřuje kombinace odpovědí na otázky ohledně překonávání problémů a vlivu psa na celkovou pohodu respondentů. Na tyto otázky bylo možné odpovědět pouze ano nebo ne.

Graf č. 8 Celková pohoda a překonávání problémů

Na otázku, zda se dítě se psem rádo mazlí ve skupině A odpověděla naprostá většina (97 %) respondentů ano. Ve skupině B bylo možné vybrat z rozšířenějších odpovědí: ano, občas, ne, protože nechci, ne, protože se bojím. Ano odpovědělo 53 % respondentů, občas 28 % respondentů, ne, protože nechci 11 % a ne, protože se bojím 8 %. Zároveň získané odpovědi ze skupiny B říkají, že 70 % dětí, které si psy rádo hladí, by si přálo vlastního psa.

Graf (č. 9) vyjadřuje oblibu mazlení psa u skupiny B. Vyplývá z něj, že i děti, které psa nemají, se jich rády dotýkají a je to pravděpodobně doprovázeno pozitivními pocity.

Graf č. 9 Skupina B: Mazlení se psem

Ze všech dotázaných 90 % dětí uvádí, že má kontakt se psem rádo. Tato tabulka (č. 9) vyjadřuje oblibu mazlení se psem v obou skupinách.

Obliba mazlení psa	Skupina A		Skupina B		Celkem	
ano	333	97%	206	81%	539	90%
ne	12	3%	49	19%	61	10%

Tabulka č. 9 Skupina B: Mazlení se psem

Vzhledem k tomu, že děti, které psa mají, na položené otázky často volily odpověď ano, je možné soudit, že pes má dobrý vliv na psychické zdraví dítěte. Dítě s ním rádo tráví svůj volný čas, pomáhá mu v překonávání problémů, rádo se s ním mazlí a má pozitivní vliv na jeho celkovou pohodu.

3.8 Obliba interakce dítěte se psem

Hypotéza: Dítě se rádo věnuje živému tvorovi. S oblibou tráví čas v jeho společnosti, mazlí se s ním, věnuje se mu a cvičí s ním. Většina dětí, které vychází z rodiny, kde je pes, si myslí, že budou mít psa i v budoucnu a zároveň by si aktuálně život bez něj nedokázaly představit.

3.8.1 Otázky k oblíbené interakce se psem

- Trávíš rád svůj volný čas v přítomnosti psa?
- Baví tě se psovi věnovat?
- Jaký pocit máš, když psa naučíš nějaký povel úplně sám nebo se vám společně něco povede?
- Věnuješ se se psem nějaké sportovní aktivitě?
- Baví tě psa ovládat? Líbí se ti to, že poslouchá „rozkazy“, které mu dáváš?
- Dokázal by sis představit, že byste psa doma neměli?
- Mazlíš se se psem rád?
- Myslíš, že tě psi budou doprovázet celý život?

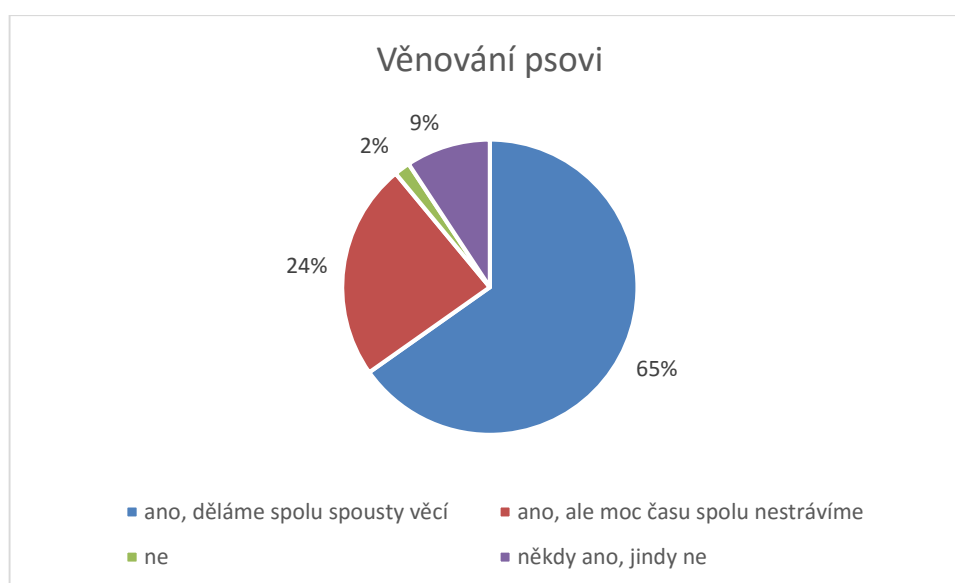
3.8.2 Vyhodnocení otázek týkajících se oblíbené interakce se psem

U této hypotézy byly otázky zaměřeny pouze na skupinu A. Mírně se prolínají s hypotézou týkající se psychického zdraví, konkrétně otázka ohledně mazlení a trávení volného času ve společnosti psa. Dvě otázky se zaměřují na hypotetickou myšlenku dětí, zda je pes nezbytnou součástí jejich života a zbylé otázky se týkají hlavně oblíbené interakce s živým tvorem a jeho výcviku.

Jak již bylo zmíněno v předchozích hypotézách, 94 % respondentů rádo tráví svůj volný čas ve společnosti psa, že se jej rády dotýkají a mazlí se s ním, celkem 97 % respondentů uvedlo, na otázku ohledně mazlení, odpověď ano. Také 44 % respondentů uvedlo, že se psem věnují nějaké sportovní aktivitě, či kroužku.

Děti se psovi rády věnují, ve smyslu, že chodí na procházky, hrají si s ním, hladí ho, případně jej i cvičí. Celkem 98 % respondentů uvedlo, že alespoň občas se psem dělají zmíněné aktivity a baví je to. Z toho 65 % respondentů těchto aktivit dělá mnoho a často, 24 % se psovi věnuje rádo, ale nedělá to moc často, 9 % uvedlo, že je to baví pouze občas a pouhá 2 % respondentů aktivita se psem nebaví a nezajímají se o ní.

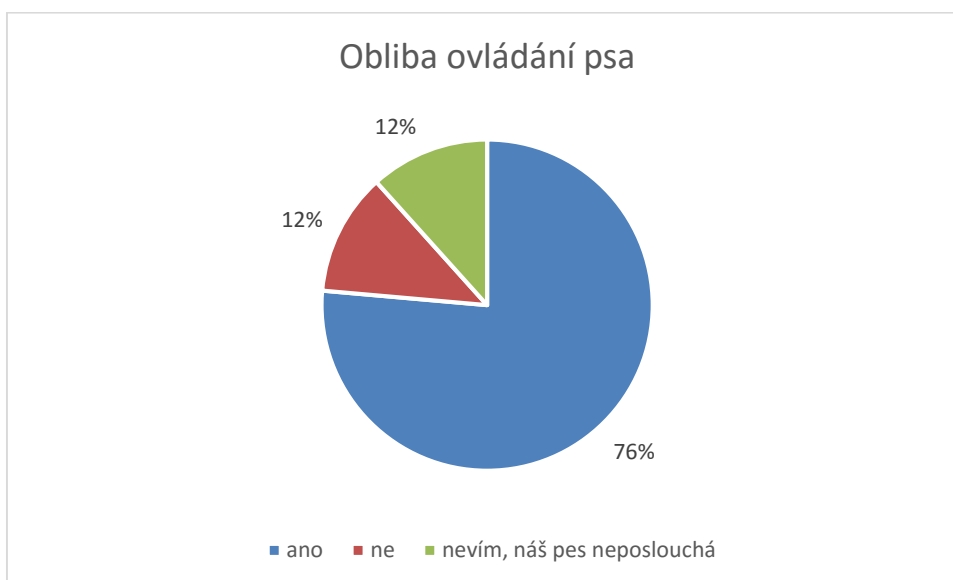
Tento graf (č. 10) vyjadřuje poměr odpovědí na otázku, zda děti baví věnovat se psovi.

Graf č. 10 Věnování psovi

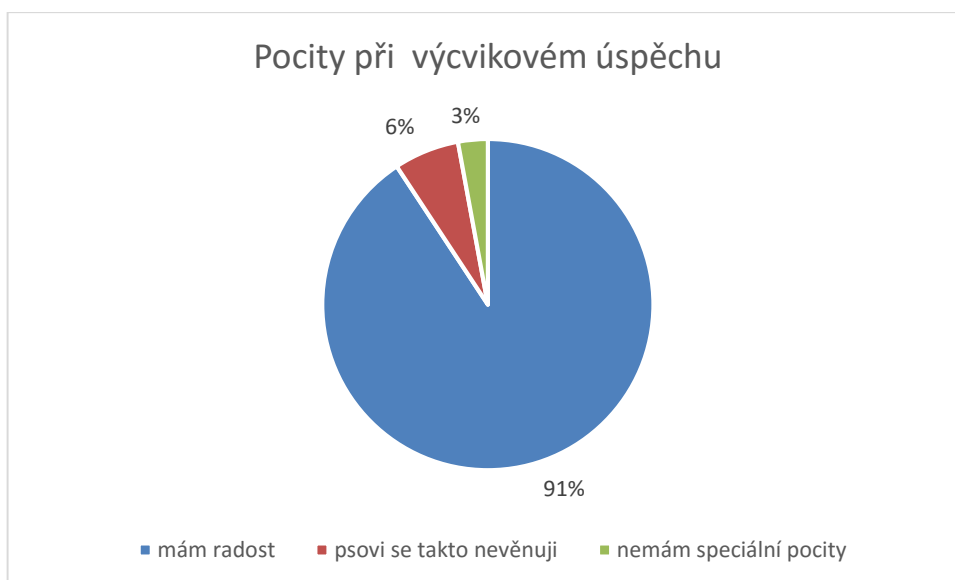
Pes je velice učenlivé a výcviku schopné zvíře. Proto respondentům byly položeny otázky ohledně dávání povelů a případně jejich učení. 76 % respondentů uvedlo, že je baví psovi dávat povelů a líbí se jim, když je plní, 12 % nebylo schopno na tuto otázku podat jasnou odpověď, protože jejich pes neposlouchá, a 12 % uvedlo, že je nebaví a nelíbí se jim psa povelovat. Zároveň mě zajímaly pocity dětí z nějakého výcvikového úspěchu se psem. Naprostá většina respondentů (91 %) uvedla, že má radost, když psa naučí novému kousku, 3 % z toho nemají žádné speciální pocity a 6 % se psovi takto vůbec nevěnuje.

Tento graf (č. 11) vyjadřuje oblibu ovládnutí a výcviku psa, je zde možné pozorovat, že většina dětí jej cvičí ráda.

Graf č. 11 Obliba ovládnutí psa

Graf (č. 12) vyjadřuje rozložení odpovědí, ohledně toho, jaké má dítě pocity, když se psem slaví nějaký, ač drobný úspěch, jako je například nově naučený povel.

Graf č. 12 Pocity při výcvikovém úspěchu

Poslední dvě otázky pro tuto hypotézu se týkají představy života bez psa. Celkem 86 % respondentů by si aktuálně život bez psa nedokázalo představit. I svou budoucnost většina dětí (73%) vidí tak, že pes je bude doprovázet životem, 22 % to ještě neví a pouze 5 % si myslí, že je doprovázet nebude.

Výsledky dotazníku hypotézu potvrzují. Děti rády psa cvičí, rády s ním tráví čas, mazlí jej a každý úspěch s ním, jim udělá radost. Zároveň si též většina dětí nedovede svůj aktuální, ale i budoucí život bez psa představit.

3.9 Vliv psa na sociální zdraví dítěte

Hypotéza: Pes dětem pomáhá k navazování sociálních kontaktů, rády o něm se svými kamarády mluví a vyhledávají sociální vztahy s vrstevníky, kteří též psa vlastní.

3.9.1 Otázky k vlivu psa na sociální zdraví:

Pro respondenty, kteří psa mají:

- Našel jsi si díky psovi kamarády? (případně kde)
- Má tvůj nejlepší kamarád také pejska?
- Jsou psi tvým oblíbeným tématem k hovoru?
- Kolik času týdně trávíš se svými kamarády?

Pro respondenty, kteří psa nemají:

- Má tvůj nejlepší kamarád pejska?
- Kolik času týdně trávíš se svými kamarády?

3.9.2 Vyhodnocení otázek týkajících se vlivu psa na sociální zdraví

Pro tuto hypotézu byla zásadní hned první otázka pro skupinu A, zda si dítě díky psovi našlo kamarády a případně kde. Bylo možné zvolit více odpovědí. 59 % respondentů odpovědělo, že jim pes pomohl najít si kamarády, nejčastější lokalitou pro navazování sociálních kontaktů díky psovi jsou procházky (29 % respondentů), naopak nejmenší počet respondentů se díky psovi seznámil na internetu (12 %), vzhledem k dnešnímu trendu navazování virtuálních, sociálních vztahů, je toto zjištění překvapivé.

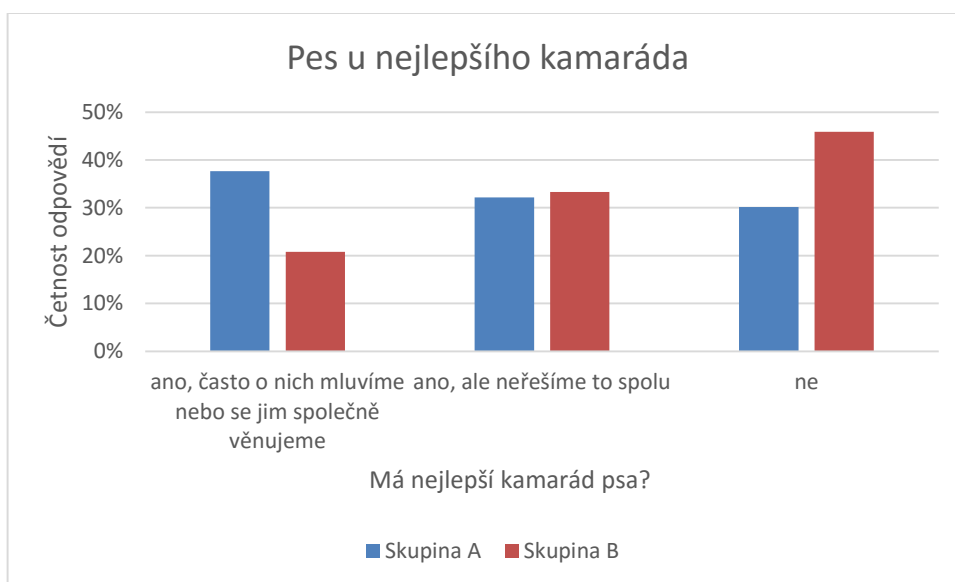
Graf (č. 13) vyjadřuje zastoupení lokalit při navazování sociálních vztahů, díky psovi.

Graf č. 13 Lokality pro navazování přátelství

Výzkumná otázka ohledně nejlepšího kamaráda byla položena oběma skupinám. Děti, které psa mají, častěji odpovídaly na dotaz, zda má jejich kamarád pejska kladně (70 %), než děti, které jej nemají (54 %). Kladná odpověď byla ještě rozvedena na pododpovědi, zda o nich děti společně hovoří nebo se jim věnují, či tuto problematiku spolu neřeší. Ve skupině A odpovědělo 38 % respondentů, že jejich kamarád psa má, a že se o něj společně zajímají. Ve skupině B takto odpovědělo jen 21 % respondentů. Nicméně 66 % respondentů, kteří psa nemají, ale jejich kamarád ano, by si jej též přáli.

Graf (č. 14) a tabulka (č. 10) vyjadřuje četnost odpovědí na otázku, týkající se psa u nejlepšího kamaráda respondentů. Je zde možné pozorovat, že děti, které obě psa mají, se jim rády společně věnují nebo si o nich povídají a také, že děti, které psa mají, považují za nejlepšího kamaráda vrstevníka, který má též psa.

Graf č. 14 Pes u nejlepšího kamaráda

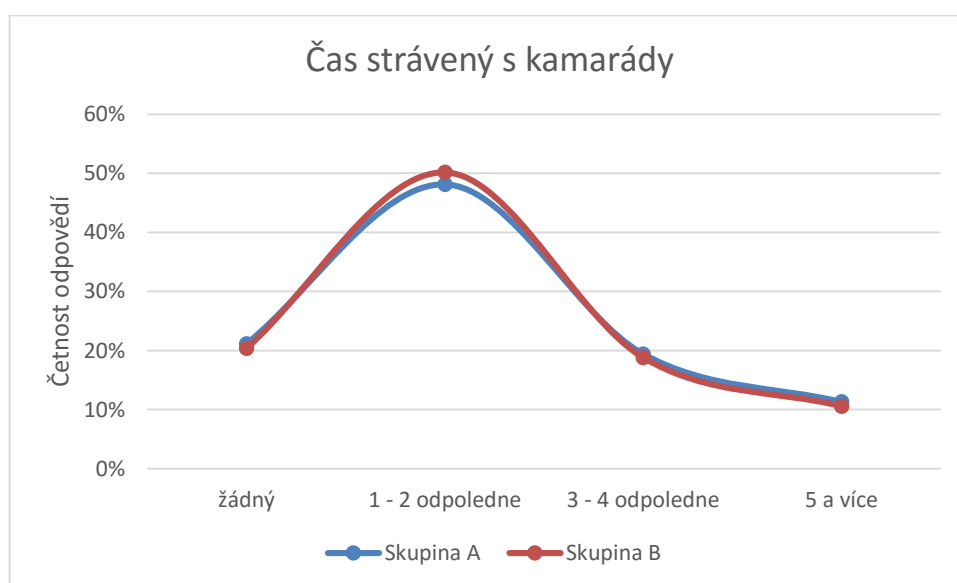
Má nejlepší kamarád psa:	Skupina A		Skupina B	
ano, často o nich mluvíme nebo se jim společně věnujeme	130	38%	53	21%
ano, ale neřešíme to spolu	111	32%	85	33%
ne	104	30%	117	46%

Tabulka č. 10 Pes u nejlepšího kamaráda

Další otázkou, která mě zajímala, bylo, zda je, pes oblíbeným tématem k hovoru, tato otázka byla položena jen skupině A. Lehce nadpoloviční většina (61 %) respondentů odpověděla, že je pes jejich oblíbeným tématem k hovoru.

Poslední otázka ověřovala, zda děti, které psa mají, tráví s kamarády více času, tedy by to mohlo znamenat, že mají kamarádů více, tato teorie se ovšem nepotvrdila, protože nejčastější odpovědí obou skupin respondentů bylo, že s kamarády stráví 1 - 2 odpoledne. U skupiny, která psa má, takto odpovědělo 48 % respondentů a u té co nemá 50 % respondentů, i ostatní časové hodnoty byly zastoupeny vcelku rovnoměrně. Při výpočtu, kolik průměrně odpolední týdně děti s kamarády stráví, též nevyšly rozdílné hodnoty, u obou skupin je to v průměru 1,7 odpoledne týdně.

Graf (č. 15) vyjadřuje počet odpolední strávených s kamarády mimo školu u obou skupin. Křivky se téměř překrývají, tedy výsledky byly naprosto srovnatelné.

Graf č. 8 Čas strávený s kamarády

Tato hypotéza byla potvrzena, nicméně počty odpovědí, které hovoří v její prospěch, nejsou tak markantní, jako u předchozích hypotéz. Ale nadpoloviční většina respondentů díky psovi sociální kontakt/y navázala, též je pes jejich oblíbené téma hovoru a rádi se mu věnují se svým kamarádem, pokud má též psa.

3.10 Základní pravidla bezpečné komunikace se psy

Hypotéza: Dítě, které má psa, lépe zvládá základní zásady v komunikaci se psy.

3.10.1 Otázky ohledně základních pravidel bezpečné komunikace se psy

- Na ulici potkáš psa na vořítku s jeho majitelem a chceš si jej pohladit, jak se zachováš?
- Po ulici jde pes v přítomnosti svého majitele, jak se zachováš?
- V parku je pes na volno a jeho majitel v dále (pes o mě projevil zájem), jak se zachováš?
- Pes má jídlo, co mohu udělat?
- Co dělat, když najdu ztraceného psa?

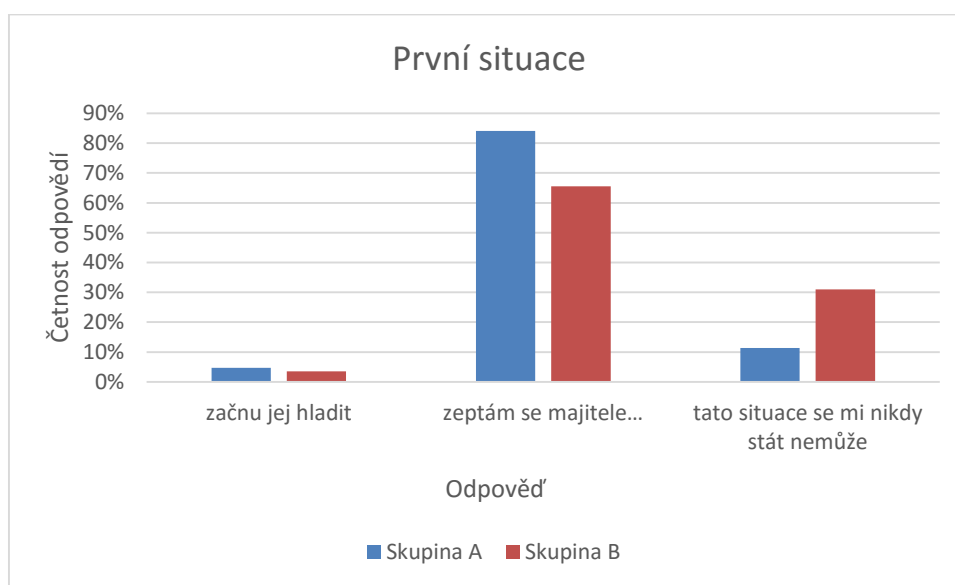
3.10.2 Vyhodnocení otázek týkajících se bezpečné komunikace se psy

Pro tuto hypotézu byly otázky stejné u obou skupin respondentů, ověřovaly, zda dítě zná základy chování a komunikace se psy a případně ví jak nějaké situace řešit. Součástí otázky bylo nastínění pěti konkrétních situací a vždy byla jedna, případně dvě, správné odpovědi, jak se v ní zachovat.

První situace

Na ulici potkáš psa na vodítku s jeho majitelem a chceš si jej pohladit, jak se zachováš? Byly k dispozici odpovědi, že si jej dítě začne hladit, nebo že se musí před pohlazením zeptat, případně, že se mu tato situace stát nemůže, tedy vůbec nemá o hlazení psa zájem. Správnou odpovědí bylo, že se před pohlazením musí zeptat majitele, nebo že se mu tato situace nemůže stát. U skupiny, která psa má odpovědělo správně 95 % respondentů a u skupiny, která psa nemá 96 %, zde byla častou odpovědí i ta, že dítě po o hlazení nemá zájem. Kdybychom respondenty, kteří o hlazení nemají zájem vyloučili, tak to výsledky nijak nezmění a u obou skupin vychází, že 95 % respondentů ví, že se musí vždy zeptat majitele.

Graf (č. 16) a tabulka (č. 11) vyjadřují zastoupení odpovědí v obou skupinách na první situaci. Žlutou barvou jsou v tabulce označeny správné odpovědi.

Graf č. 16 První situace: Na ulici potkáš psa na vodítku s jeho majitelem a chceš si jej pohladit, jak se zachováš?

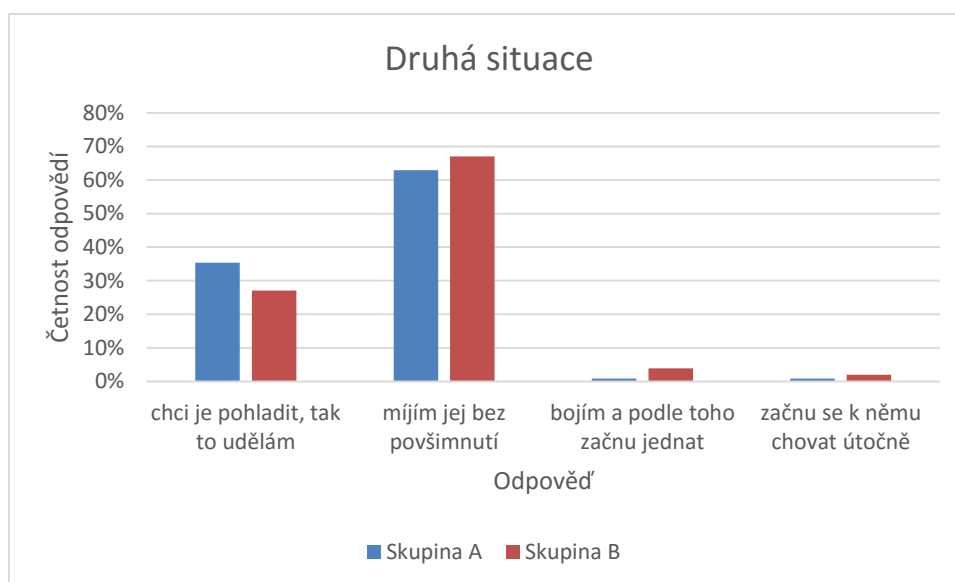
Odpověď	Skupina A		Skupina B		Celkem	
	Count	%	Count	%	Count	%
začnu jej hladit	16	5%	9	4%	25	4%
zeptám se majitele...	290	84%	167	65%	457	76%
tato situace se mi nikdy stát nemůže	39	11%	79	31%	118	20%

Tabulka č. 11 První situace: Na ulici potkáš psa na vodítku s jeho majitelem a chceš si jej pohladit, jak se zachováš?

Druhá situace

Po ulici jde pes v přítomnosti svého majitele, jak se zachováš? Zde byla z nabízených odpovědí správná pouze jedna jediná a to: mím jej bez povšimnutí. Ostatní byly špatně z důvodu, že psa nelze pohladit bez zeptání se majitele, je nevhodné se jej okatě bát a je naprosto nepřijatelné vůči němu vyvíjet agresi. Správnou odpověď zvolilo 63 % respondentů, ve skupině, která psa má a 67 % respondentů, ve skupině která psa nemá. Děti, které psa mají, by si jej častěji rády hladily (35 % oproti 27 % v druhé skupině), agresivitu či strach by proti psovi vyvíjelo naprosté minimum respondentů.

Graf (č. 17) a tabulka (č. 12) vyjadřují zastoupení odpovědí v obou skupinách na druhou situaci. Žlutou barvou je v tabulce označena správná odpověď.

Graf č. 17 Druhá situace: Po ulici jde pes v přítomnosti svého majitele, jak se zachováš?

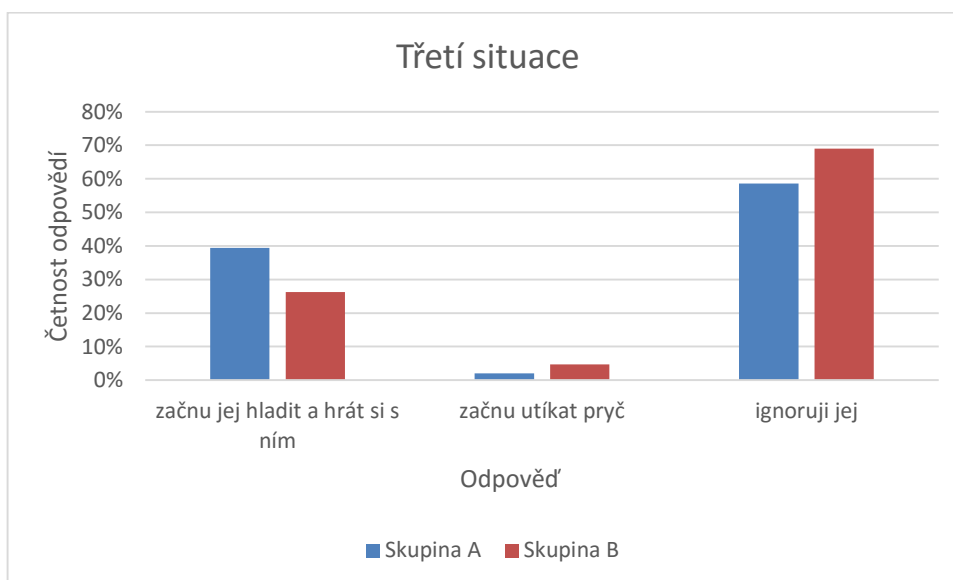
Odpověď	Skupina A		Skupina B		Celkem	
	Count	%	Count	%	Count	%
chci je pohladit, tak to udělám	122	35%	69	27%	191	32%
mím jej bez povšimnutí	217	63%	171	67%	388	65%
bojím a podle toho začnu jednat	3	1%	10	4%	13	2%
začnu se k němu chovat útočně	3	1%	5	2%	8	1%

Tabulka č. 12 Druhá situace: Po ulici jde pes v přítomnosti svého majitele, jak se zachováš?

Třetí situace

V parku je pes na volno a jeho majitel v dále, jak se zachováš? Zde byla správná odpověď „ignoruji jej“, ostatní odpovědi by pro dítě mohli znamenat nebezpečí. Správně odpovědělo 59 % respondentů, kteří psa mají a 69 % respondentů, kteří ne. Děti, ze skupiny, která psa má poměrně často odpovídaly, že si se psem začnou hrát a hladit ho. (39 % respondentů, proti 26 % z druhé skupiny) Útěkem by tuto situaci řešilo minimum respondentů v obou skupinách.

Graf (č. 18) a tabulka (č. 13) vyjadřují zastoupení odpovědí v obou skupinách na třetí situaci. Žlutou barvou je v tabulce označena správná odpověď.

Graf č. 9 Třetí situace: V parku je pes na volno a jeho majitel v dále, jak se zachováš?

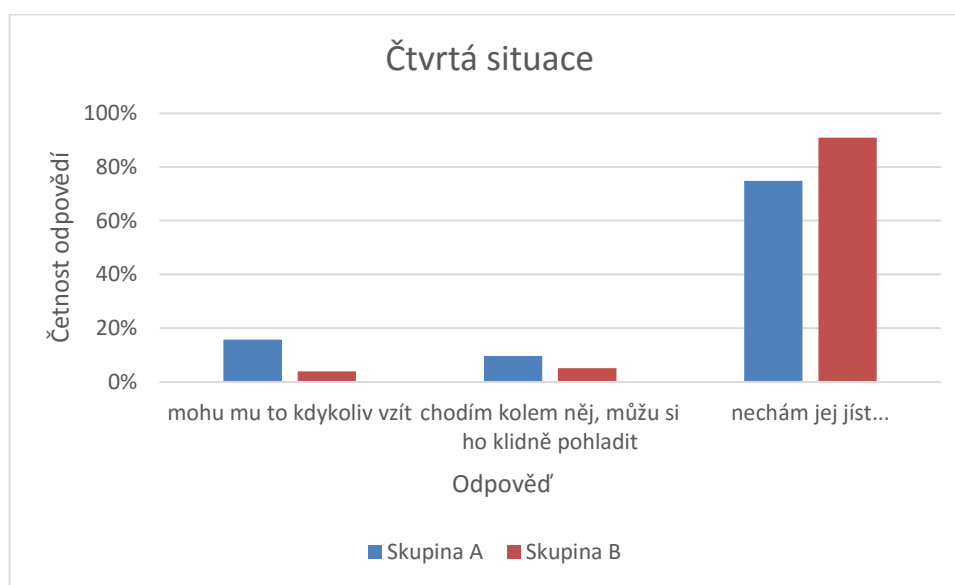
Odpověď	Skupina A		Skupina B		Celkem	
začnu jej hladit a hrát si s ním	136	39%	67	26%	203	34%
začnu utíkat pryč	7	2%	12	5%	19	3%
ignoruji jej	202	59%	176	69%	378	63%

Tabulka č. 13 Třetí situace: V parku je pes na volno a jeho majitel v dále, jak se zachováš?

Čtvrtá situace

Pes má jídlo, co mohu udělat? Správně byla pouze odpověď, že jej nechám v klidu najíst a věnuji se mu až po jídle, tuto variantu zvolilo 75 % respondentů ze skupiny, která psa má, a 91 % respondentů z druhé skupiny. Celkem 16 % dětí ze skupiny, která psa má, si myslí, že může psovi jídlo kdykoliv vzít, důvodem může být osobní zkušenost s jejich vlastním psem, ale obecně tato možnost neplatí, oproti tomu pouze 4 % dětí ze skupiny, která psa nemá, volila tuto možnost. To, že se pes může během jídla hladit a pochodovat kolem něj si myslí 10 % respondentů, kteří psa mají a 5 % respondentů, kteří ne. Opět to může vyplývat z vlastní zkušenosti, ale obecně je to pro psa velmi stresující prvek a může vést k agresí.

Graf (č. 19) a tabulka (č. 14) vyjadřují zastoupení odpovědí v obou skupinách na čtvrtou situaci. Žlutou barvou je v tabulce označena správná odpověď.

Graf č. 19 Čtvrtá situace Pes má jídlo, co mohu udělat?

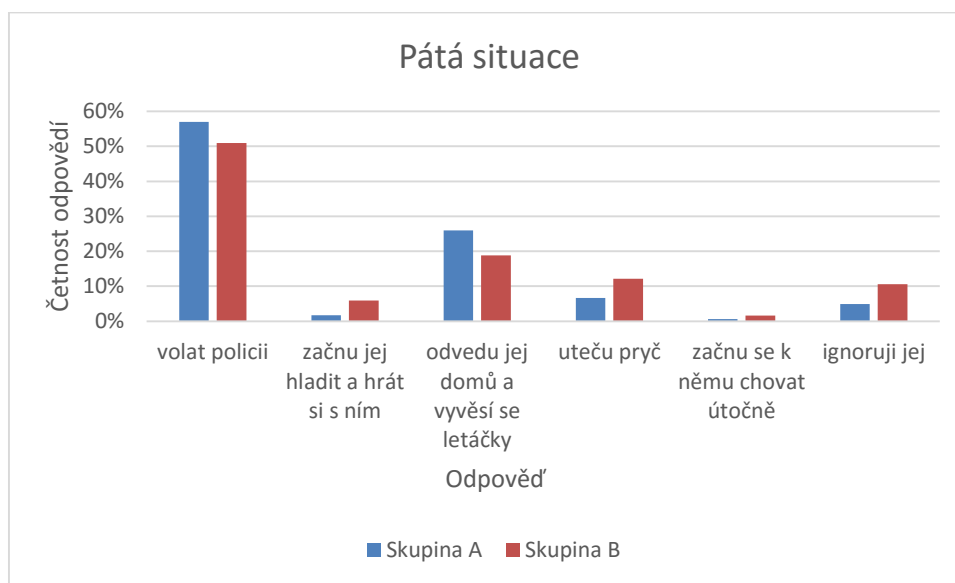
Odpověď	Skupina A		Skupina B		Celkem	
mohu mu to kdykoliv vzít	54	16%	10	4%	64	11%
chodím kolem něj, můžu si ho klidně pohladit	33	10%	13	5%	46	8%
nechám jej jíst...	258	75%	232	91%	490	82%

Tabulka č. 14 Čtvrtá situace: Pes má jídlo, co mohu udělat?

Pátá situace

Co dělat, když najdu ztraceného psa? Zde byly dvě správné odpovědi a to volání policie nebo ignorace zvířete. Ovšem volání policie je tím nejvhodnějším řešením. Správně v obou skupinách odpovědělo 62 % respondentů, z toho ve skupině A by policii volalo 57 % a ve skupině B 51 %. Odvedením domů a následným vyvěšením letáčků by situaci řešilo 26 % respondentů, kteří psa mají a 19 % respondentů, kteří ne. Tato odpověď není příliš vhodná, protože první, kde majitel ztraceného psa bude hledat je právě v útulcích a přes policii, tím že má někdo psa doma, tak majiteli práci příliš neulehčí. Ve skupině, která psa nemá, byl i poměrně často zastoupen útek (12 % respondentů). Ostatní varianty nebyly nijak výrazně volené.

Graf (č. 20) a tabulka (č. 15) vyjadřují zastoupení odpovědí v obou skupinách na pátou situaci. Žlutou barvou jsou v tabulce označeny správné odpovědi.

Graf č. 20 Pátá situace: Co dělat, když najdu ztraceného psa?

Odpověď	Skupina A		Skupina B		Celkem	
volat policii	202	57%	130	51%	332	55%
začnu jej hladit a hrát si s ním	6	2%	15	6%	21	4%
odvedu jej domů a vyvěsím se letáčky	95	26%	48	19%	143	24%
uteču pryč	23	7%	31	12%	54	9%
začnu se k němu chovat útočně	2	1%	4	2%	6	1%
ignorují jej	17	5%	27	11%	44	7%

Tabulka č. 15 Pátá situace: Co dělat, když najdu ztraceného psa?

Celkově je možné říct, že děti vědí jak správně se psem komunikovat nezávisle na tom jestli psa mají, či ne. Což je jediné dobře, protože tím se snižuje riziko úrazu nebo fobií ze psů na základě nějakého incidentu. Vždy nadpoloviční většina respondentů odpověděla na otázky správně. Správnou odpověď na všechny otázky zvolilo 27 % respondentů, kteří psa mají a 33 % respondentů kteří nemají. Tato hypotéza se nepotvrdila, obě skupiny zvládají základy komunikace se psem stejně dobře.

3.11 Diskuze

Vzhledem k tomu, že dotazník byl zveřejněn na webových stránkách, která se psího tématu nikterak netýká, je možné říct, že odpovědi nejsou ovlivněné přílišnou oblibou psů, jako by se tomu mohlo stát v případě, že by dotazník byl vložen na web týkající se přímo psů.

Ukázalo se, že pes je mezi lidmi vskutku oblíbený mazlíček, protože při rozřazující otázce převládala odpověď, že dítě psa doma má. Pozitivní vliv psa je nezpochybnitelný, protože děti se díky psovi více hýbou, považují jej za dobrého kamaráda, naučí se o někoho pečovat a mohou díky němu navazovat sociální kontakty. Ale pochopitelně je nutné uvažovat, že ne pro každé dítě je to vhodný mazlíček. Některým dětem může působit zdravotní problémy (alergie), psychické (strach), ale i sociální (dítě se příliš upíná na psa a má málo vztahů s vrstevníky).

4 Závěr

Z výzkumu vyplývá, že pes má velmi pozitivní vliv na fyzické zdraví dítěte. Děti, které psa mají, tráví venku v průměru 3 hodiny denně, markantní rozdíl mezi skupinou, která má a nemá psa je zejména během volných dnů, kdy ti, co psa mají, stráví venku několik hodin, oproti tomu nejčastější odpovědí, ve skupině, která psa nemá, bylo, že během volných dnů nejsou respondenti venku vůbec.

Pes má dobrý vliv i na psychické zdraví dětí, pomáhá jim překonávat problémy, svěřují se mu a přispívá k jejich celkové pohodě. Také se děti rádi psovi věnují a tráví s ním svůj volný čas.

Pes má pozitivní vliv i na sociální stránku zdraví, díky němu děti navazují nové sociální kontakty a zároveň je i jejich oblíbeným tématem k hovoru.

Výzkum ukázal, že velká část dětí ví, jak se ke psovi chovat a ovládá základy kooperace se psem, čímž výrazně přispívá ke svému bezpečí a může to předcházet úrazům způsobených psem. Na to, jak dítě zná základy chování ke psu, nemá vliv jeho vlastnictví, ale pravděpodobně spíše výchova.

Vzhledem k tomu, že se děti o psi zajímají a ukazuje se, že tito domácí mazlíčci pozitivně působí na jejich zdraví, je příhodné toto téma dostat více do škol. Ať už díky zájmovým kroužkům, komunitním projektům nebo i v rámci předmětu výchova ke zdraví.

Jsou rozmanité možnosti jak téma: pes ve výuce pojmout. V rámci předmětu výchova ke zdraví by neměly být opomenuty základy komunikace se psem, aby se předcházelo případným problémům, ale neméně zajímavé je děti seznamovat s tím, co se se psem dá dělat.

Několikrát jsem navštívila základní školu s přednáškou „Seznámení se psími sporty“, kdy jsem dětem nejdříve představila několik psích sportů a následně se věnovala ukázkám s opravdovým psem. Většina dětí z toho byla nadšená. Ptaly se, jak to mohou svého psa doma naučit a i velký zájem jevíly o vyzkoušení věcí, které jsem ukazovala. Nejvíce se jim líbilo, když mé feně mohly házet předměty a ona je aportovala. Tento zájem ze strany dětí, mě vede k návrhu zájmového kroužku, případně komunitního projektu.

4.1 Projekt: Já a můj pes

Tento projekt je určen pro žáky 2. stupně základní školy, kteří mají psa a chtějí se mu aktivně věnovat. Skupina by neměla být příliš velká, aby učitel měl možnost všem věnovat dostatek času. Ideální počet je 6 dětí s jejich psy.

Kroužek by probíhal pravidelně 1x týdně a jeho délka by byla jedna vyučovací hodina, tedy 45 minut. V rámci kroužku by se děti seznamovaly s potřebami zvířete, péčí o něj, základy komunikace, ale i se psími sporty, aktivitami, historií, chovem a podobně.

Během kroužku by se děti učily jak psa cvičit a vysvětlovat mu nové triky. Nejdříve by se objasnila pravidla správné motivace psa a následně by se během každé hodiny společně naučili alespoň jeden nový cvik a procvičili ty, co už umí.

Kroužek by mohl probíhat v různých úrovních pokročilosti, ale bylo by nutné jej absolvovat od začátku, protože trénované věci spolu souvisí. Každá hodina by obsahovala teorii o psech, učení nových cviků a procvičení toho, co pes umí.

Tento návrh byl v praxi částečně realizován a u dětí měl velký úspěch, je však nutné, aby se kroužku účastnily pouze děti, které mají o práci se psem opravdový zájem.

4.1.1 Popis kroužku

Cílová skupina: 2. stupeň ZŠ

Cíle:

- Seznámit děti s chovem, historií, péčí a aktivitami souvisejícími se psy.
- Naučit děti pracovat s vlastním psem.
- Naučit psa nové triky.

Časová náročnost: 10 setkání (1 setkání 45 minut)

Popis aktivit na jednotlivá setkání

Setkání	Teoretická část	Praktická část
1	Základy péče o psa + potřeby psa	Základy motivace psa, cvik sedni
2	Správná komunikace se psy	Cvik lehni a vstaň
3	Historie psů	Otočky na obě strany
4	Plemena psů	Slalom mezi nohama a osmičky
5	Plemena psů	Dávání pacek
6	Chov psů	Povel popros
7	Zdravotní problémy psů	Povel poklona
8	Psí sporty	Couvání a běhání vpřed
9	Psí sporty	Obíhání předmětů i člověka
10	Závěrečná soutěž	

5 Seznam literatury

- BOČKOVÁ, Dana. Dítě a pes. In: Můj pes [online]. 2008 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.mu-j-pes.cz/zivot-se-psem/dite-a-pes-240.html>
- BOUČKOVÁ, Marta. *Pes není jen módní doplněk, ale další člen rodiny* [online]. In: . Praha, 2007 [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <http://www.martabouckova.cz/ShowPage.aspx?HighlightTabId=1&tabId=346&chosenMenuItem=321>
- CUTKA, Dagmar. Dítě a pes: spolu - bezpečně - spokojeně : rady - výchova - výcvik. Praha: Práh, 2011. ISBN 978-80-7252-330-6.
- DVOŘÁKOVÁ, Věra. Vliv kontaktu se zvířaty na výskyt alergií u dětí. Hradec Králové, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce PharmDr. Petr Jílek, CSc.
- FALKE, Kristina. Pes a dítě - nejlepší kamarádi. Praha: Jan Vašut, 2011. ISBN 978-80-7236-796-2.
- FOGLE, Bruce. Encyklopedie psů. Praha: Fortuna Print, 2005. ISBN 80-7309-279-4.
- FRANKOVÁ, MVDr. Alice. Mýty a fakta. In: *Veterina Kladno* [online]. Kladno, 2015 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.veterinakladno.cz/clanky/2015/02/14/mty-a-fakta/>
- GALAJDOVÁ, Lenka a Zdenka GALAJDOVÁ. Canisterapie: pes lékařem lidské duše. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-879-1.
- LORENZ, Konrad. Život se psem není pod psa. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0866-8.
- MATĚJČEK, Zdeněk. Co, kdy a jak ve výchově dětí. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-325-3.
- NICHOLAS, Charlotte E., Ganesa R. WEGIENKA, Suzanne L. HAVSTAD, Edward M. ZORATTI, Dennis R. OWNBY a Christine Cole JOHNSON. Dog allergen levels in homes with hypoallergenic compared with nonhypoallergenic dogs. *American Journal of Rhinology and Allergy* [online]. 2011, 25(4), 252-256 [cit. 2016-03-14]. DOI: 10.2500/ajra.2011.25.3606. ISSN 19458924. Dostupné z: <http://openurl.ingenta.com/content/xref?genre=article>
- ODENDAAL, Johannes. Zvířata a naše mentální zdraví: proč, co a jak. Praha: Brázda, 2007. ISBN 978-80-209-0356-3.
- OHL, Frauke a Nienke ENDENBURG. Pes a dítě: společně, šťastně, harmonicky. Praha: Grada, 2007. Tip. ISBN 978-80-247-2226-9.
- OHL, Frauke. Pes - jak ho pochopit: logicky, jednoduše, jasně. Praha: Grada, 2007. Tip. ISBN 978-80-247-2055-5.

PETRŮ, Vít. Dětská alergologie. Praha: Mladá fronta, 2012. ISBN 978-80-204-2584-3.

PRAŠKO, Ján, Hana PRAŠKOVÁ a Jana PRAŠKOVÁ. Specifické fobie. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. Rádci pro zdraví. ISBN 978-80-7367-300-0.

STRAKOVÁ, Štěpánka a Jakub HLUČÍN. Zvíře pomáhá najít vztah k lidem. In: Rodina.cz [online]. Portál, 2000 [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: <http://www.rodina.cz/clanek697.htm>

ŠAROCHOVÁ, Ivana. PES jako diagnostik rakoviny? In: Můj pes [online]. 2009 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.mu-j-pes.cz/zivot-se-psem/pes-jako-diagnostik-rakoviny--389.html>

ŠPIČÁK, Václav a Petr PANZNER. Alergologie. Praha: Galén, 2004. ISBN 80-7262-265-X.

VELEMÍNSKÝ, Miloš. Zooterapie ve světle objektivních poznatků. České Budějovice: Dona, 2007. ISBN 978-80-7322-109-6.